

ДНЕВНИКЪ

(Стенографически)

на

ОБЛАСТНОТО СЪБРАНИЕ ПЕТА РЪДОВНА СЕССИЯ.

XXII ЗАСЪДАНИЕ ВЪ ВТОРНИКЪ НА 15-И НОЕМВРИЙ 1883 ГОД.

(Начало въ 2 часа слѣдъ пладиѣ, подъ предсѣдателството на Г. Калчова).

Предсѣд.: (звъни) Засѣданието ся отваря. Г. Секретаръ ще прочете поименний списъкъ.

Секр. Я. Руселиевъ: (чете).

Предсѣд.: Присѣтствувать 49 прѣдставители, отсѣтствувать двама: Д-ръ Чомаковъ и М. Панаретъ съ отпускъ. Г. Секретаръ ще прочете протоколътъ отъ миналото засѣдание.

Секр. Данчевъ: (чете протоколътъ).

Предсѣд.: Има ли нѣкой да направи бѣлѣжка по прочетения протоколъ?

Д-ръ Владосъ: Азъ вчера бѣхъ тука, защо съмъ писанъ отсѣтствующъ?

Матакиевъ: Да се поправи въ дн. р., дѣто се говори за «второ разискване на законопроекта за непълнолѣтнитѣ» — да се каже: продължение отъ второ разискване.

Секр. Данчевъ: Това е казано. (Матакиевъ: благодаря.)

Предсѣд.: Бѣлѣжката на г. Д-ръ Владосъ се взема въ внимание.

В. Нейчовъ: Азъ мисля, и моето прѣдложение остана за днесъ, а въ дн. р. не се вижда.

Секр. Данчевъ: Вчера когато се опредѣляваше дн. р. вашето запитване не се предложи.

Предсѣд.: Взема се въ внимание предложението на г. Нейчова. Като нѣма други поправки въ протокола, той се одобрява съ станалитѣ бѣлѣжки.

Минаваме на дн. р.: продължение отъ второ разискване на законопроекта за непълнолѣтнитѣ и запершенитѣ.

Стигнали сме до 7. чл.

Докл. Бобчевъ: Понеже комисията не е превела и преглѣдала още прѣдложенията на Н. Преосвященство то моля за сега да се мине на слѣдующия дн. р., до дѣто комисията стигне съ работата си.

Предсѣд.: Разумѣвате да ся отложи тоя дн. р. за другъ день? (Бобчевъ: да!)

Съгласно ли е Обл. Събрание на това предложение? (гласове: нѣма възражение).

Вторий дн. р. е 1-во разискване на законопроекта за учреждение Обл. банка.

Д-ръ Хакановъ: Азъ моля бюрото да се распорѣди да ни се даде по единъ екземпляръ отъ законопроекта, за да знаемъ какво ще разискваме.

Христовъ: Като се пристъпна къмъ разискване членъ по членъ... (гласове: по начало!) Все едно. Азъ има да направя нѣкои предварителни бѣлежки върху законопроекта.

Тоя законопроектъ, г-да, щеше да бѣде безполезенъ и напразно щеше да ни занимае врѣмето, ако да нѣмаше представенъ въ тая сесия и законопроектъ за ипотекиѣ. Защото немислимо е да учредимъ Обл. банка въ отѣжствие на законъ за ипотекиѣ. Но понеже зная, че законопроектъ за ипотекиѣ вече има представенъ и предполагамъ, че той ще се гласува и приеме отъ Обл. Събрание, то нѣма що да кажа въ тоя случай. Сега предлѣжи да се занимаемъ съ законопроекта за учреждение на банка въ нашата Область.

Споредъ представения законопроектъ се предполага да се учреди въ нашата Область една банка. Тя ще състои отъ едно дружество на основа на акции, дружество, каквото може да бѣде и между 2 и 3 лица съдружени съ цѣль за търговия, съ тая само разлика, че дружеството отъ втората категория носи името на съдружниците или само на одного отъ тѣхъ, когато напротивъ банка отъ безбройно число съдружници не носи името на нѣкой съдружникъ-членъ, а подъ друга фирма.

Споредъ общитѣ условия на всѣка страна, всѣки чловѣкъ може да прави дружества били тѣ анонимни или колективни. Обаче не става никаква нужда да се издава областенъ законъ за тая категория дружества.

Причината, дѣто нашето правителство иска съ законъ да учреди Обл. банка у насъ, е, че се даватъ на банката привилегии да издава фиктивна монета. По сжщата тая причина и правителството взема участие въ банката, като си запазва правото да държи контролъ въ издаването на книжнитѣ пари, нарѣчени „банкноти“. Его какъ се разбира, че правителството има контрольтъ на банката: то ще държи свой комисаръ въ управлението ѝ, защото на банката като се дава право да издава банкноти, може би и да стане злоупотрѣбление. Сега, има още членъ въ законопроекта, споредъ който банката трѣбва да дава заемъ на правителството до 100,000 лири. Да ли е тая причината, че правителството ще има свой комисаръ въ управлението на банката? Да ли правителството, като иска заемъ, не може да намѣри друга-дѣ кредитъ? — Тукъ е всичко, че се даватъ привилегии на банката да издава книжни пари.

Споредъ мене правителството съ тоя законопроектъ прави услуги на страната за да може да се развива търговията. Самий въпросъ обаче е важенъ. И азъ дохождамъ тамъ да обърна вниманието на Обл. Събрание. Да ли ще се достигне цѣльта съ издаването на книжни пари, както това става въ други страни, дѣто кредитътъ е установенъ? Истина, тая система да се издаватъ и такива пари дала е много добри резултати, както въ Франция напр. дѣто се издаватъ книжни пари въ по два и три милиарди. Това е желателно да стане и въ насъ. Но за въ насъ има причини да се пита: да ли тая система може да се приспособи безъ опасностъ? Имаме причини да се съмнѣваме. Азъ не съмъ специалистъ по тая частъ, но надѣя се и опитътъ да докаже, че тая система въ насъ е непригодна. Въ нашата страна кредитъ не сжществува. Кредитъ нѣмаме. Всичко вземане-даване въ насъ става „дай пари, вземи стока“. Нашето положение по политически или по други причини не допуша да имаме кредитъ. Даже ако бѣше възможно такива пари да впуснемъ въ циркулация, пакъ скоро ще се повърнатъ на банката. Инакъ не е възможно.

За това, като заключавамъ че тая система, за издаване на банкноти въ нашата областъ, ще бѣде неприложима, желателно е да се дадатъ по-обширни права на банката. 8 чл. на тоя законопроектъ казва, че лихвата на банката ще бѣде най-много 8 %.

Предъ видъ на това, че банката трѣбва да има улеснение да удвои капитала си, тя ще трѣбва да експлоатира по-голъми капитали. Въ такъвъ случай желателно е да бѣде лихвата до 12 или 15 o/o , само обаче да се служи съ монета.

Моето заключение е да остане банката съ 150,000 лири за врѣмененъ влогъ, който да бѣде ефективенъ. Ако оставимъ на банката да издава книжни пари, то ще бѣде платоническо желание. За да стане нѣщо възможно, за да се подписватъ акции, да бѣде лихвата 15 o/o , защото всички знаемъ, че тукъ нѣма който да даде паритѣ си по-долѣ.

Бракаловъ: Щехъ да възраза на г. Хаканова, за дѣто каза, че сме нѣмали отъ законопроектитѣ, но то се свърши, като говори г. Христовъ. При все това ще го моля другъ нѣтъ да не говори тъй, защото завчера самъ той каза, че само специалиститѣ да иматъ отъ законопроекта е доволно.

Матакиевъ: И азъ си взехъ единъ екземпляръ отъ законопроекта за банката, но като знаехъ, че на първи дн. р. имаше толкова дългитъ законопроектъ за малолѣтнитѣ, оставихъ го дома си, като мислехъ, че едва ли можемъ да свършимъ съ първия дн. р. За това вѣрвамъ и мнозина други нѣматъ тоя законопроектъ. Ако има тукъ да ни се даде, добрѣ, да разискваме, иначе по-добрѣ е да се отложи. Незная какъ ще можемъ да разискваме когато нѣма на що да глѣдаме. И азъ има да говоря по начало на тоя законопроектъ, но, като го нѣмамъ предъ себе си, въздържахъ се. За това ако има нѣколко екземпляри въ канцеларията, моли бюрото да се распорѣди да ни се дадатъ, ако пакъ нѣма, тогава да се отложи разискването му, толко повече, че я на офиц. трибуна нѣма никой отъ страна на правителството, който да го защитава.

Предсѣд: Ще съобща на почит. Областно Събрание, че колкото екземпляри имало въ канцеларията се раздали всички. Г. Матакиевъ повдига въпросъ да си не разисква законопроектътъ сега и по начало или? . .

Д. Юруковъ: Азъ не зная, ако и по начало да разискваме сега законопроектътъ, кой ще го защитава отъ страна на правителството? Трѣбва да се отложи до пристиганieto на правит. комисаръ.

Д-ръ Хакановъ: Азъ направихъ предложение да се распорѣди бюрото и ни се раздаде законопроектътъ; и предложихъ това защото азъ го нѣмамъ. Може би бюрото дѣйствително да е раздало всѣкому, но азъ нѣмамъ. Поне за мене си ще кажа, че за да зная какво разисквамъ, трѣбва да поизуча прѣдмѣта, защото не съмъ специалистъ като уважаемый г. Бракаловъ, който всичко знае, за всѣка работа говори на вѣтъра, безъ да ползува насъ, които не знаемъ.

В. Нейчовъ: Има твърдѣ малко да кажа. При всичко, че имамъ екземпляръ отъ тоя законопроектъ, но донелъ съмъ тукъ други, а не него, който ни трѣбаше днесъ, (Смѣхъ) защото както каза г. Матакиевъ, като знаехъ, че имаме на разискване законопроектътъ за малолѣтнитѣ, само него взехъ, иначе би трѣбало да нося всѣки день по единъ топъл книжа съ себе. Поне за мене, отъ законопроекта за банката не съмъ прочелъ ни буква, та повече съмъ наклоненъ да се отложи.

Бракаловъ: Само едно искамъ да кажа, че г. Хакановъ ми приписва качество на специалистъ, което азъ нѣмамъ. Азъ напредъ казахъ само, че той посвѣти началото, когато се разглѣждаше законопроектътъ отъ специалностъ на докторитѣ, щото да иматъ текстътъ на законопроекта само специалиститѣ. Той като специалистъ тогава имаше текстътъ, а азъ като неспециалистъ го нѣмахъ, но че и по тоя сега законопроектъ ако бѣхъ специалистъ щѣхъ да имамъ законопроектътъ (Смѣхъ).

Ив. Герджиковъ: За да се не говори напраздно, моля бюрото да не дава вече думата, а като има предложение за отлаганието да се гласува.

Предсѣд.: Г. Матакиевъ предлага да се отложи разискванието до утрѣ, или до дѣто доде правителствения комисаръ?

К. Величковъ: Исахъ думата да говора не за законопроекта, но за отлаганието му, обаче по други причини.

Знаемъ твърдѣ хубаво, че има представени на разглеждане въ Обл. Събрание едновременно два по такъвъ предмѣтъ законопроекта, именно: единъ—за учреждение на Обл. банка и другий—за поземелно кредитно учреждение. Тѣ иматъ свързка по цѣльта си. Камарата преди да се произнесе за единъ, много би било добръ да изучи и другия. Ако се чете рапортътъ за измѣненіето по законопроекта за учреждение на Обл. банка, трѣба да се чуе и она—за кредитното учреждение. Когато разискваме едина да имаме предъ видъ и другий. Защото, твърдѣ е възможно, нѣкой отъ насъ да поиска по разни съображения, единътъ отъ тѣхъ само да се приеме, а вторий да се остави. Най-напредъ съмнително е, поне азъ се съмнявамъ, да се подвърдятъ. Законопроектътъ за кредитното учреждение, повече вѣроятно е, да се отхвърли, защото въ Пловдивъ има банка на Отоманската Империя. Чини ми се, Тур. правит. ще употреби всички усилия да пропаднатъ нашитѣ проекти.

Споредъ мене, г-да и при такъво съмнѣние за подвърждане на законопроектитѣ, не трѣба да се плашимъ да се грижимъ за сдобиваніето ни съ нѣкое кредитно заведение. И нашето правителство стрѣми да устрои една банка, или кредитно учреждение, каквото въ бѣлг. Княжество. Едно обстоятелство има обаче, че правит. иска да бѣде концесионеръ за банката и кредит. учреждение. А това обстоятелство се схваща съ самия принципъ, на основание на който ще дѣйствуватъ тия двѣ заведения. Азъ не съмъ свѣдущъ по тия работи, но и толкова колкото зная отъ естество да ми вдѣхва страхъ да гласувамъ за тия законопроекта. Въ концесията могатъ да станатъ такива погрѣшки, които твърдѣ злы могатъ да се отзоватъ за страната ни. И ето защо азъ казахъ, че твърдѣ е възможно нѣкои отъ почит. ми събратия депутати да се не рѣшатъ да гласуватъ и за двата законопроекта, но за едина, който се вижда съ по-здрава основа и за който има повече шансъ да се утвърди. За това, мисля, Обл. Събрание много по-добръ ще направи ако отложи разискванието на законопроекта за обл. банка, додѣто ся внесе и другия—за кредит. учреждение. При това още, трѣба да се гласува и законопроектъ за ипотеки. Не е мислимо щото да имаме учреждение кредитно безъ такъвъ законъ, отъ какъвто много зависи да се намѣратъ хора за концесията. Важността е да гласуваме законътъ за ипотеки за да дадеме отъ една страна възможностъ на хората, които иматъ имуществва да си уздравятъ паритѣ, отъ друга страна да гарантираме тия ипотеки по начинъ, щото правата които иматъ хората да не ставатъ причина за сънивяніето имъ, както това е станало въ други държави.

Прочее, когато вземамъ предъ видъ колко е важна основата на такива заведения, като тѣ трѣба да се крѣпатъ на здрави основания, тогава по-добръ нанстина ще бѣде да приемемъ за сега само единъ законопроектъ, но и за това трѣба да чакаме съ разискванието на тоя, до дѣто се внесе и другий, да видимъ кой е по-необходимъ и по-сходенъ съ нашето положение. Азъ съмъ на мнѣние, и мнозина схищо, че мисльта за учреждение на банка въ насъ, трѣба да я оставимъ за по-късно. За сега да глѣдаме да основемъ само едно кредитно учреждение и то ще бѣде достатъчно. Азъ моля да се отложи

разискванието на законопроекта за банката, додѣто се внесе и другий отъ комисията и до дѣто се гласува законопроектътъ за ипотекитѣ.

Матакиевъ: Безъ да се обявявамъ противъ мнѣнието на г-на Величкова, пакъ бихъ настоялъ за отлаганието само по тая причина, че отъ бюрото не ни се даде текстътъ на законопроекта. За това моля да се отложи, та било за другъ день, или за когато да е.

Д. Юруковъ: Споредъ мене, г-да, единчката причина, по която трѣба да отложимъ разискванието, е отсъствието на комисара. — Колкото за тия двѣ учреждения — за област. банка и кредитно учреждение — тѣ сж двѣтѣ различни: едното е съ цѣль да съживи търговията въ нашата областъ, а другото — да спомогне земледѣлцитѣ. Слѣдователно, при всичко, че и двѣтѣ заведения ще иматъ едно дѣйствие, за лихва, все пакъ иматъ всѣко своето особно назначение.

За това не може да се вземе за причина това, което г. Величковъ предлага и да се отложи разискванието до утрѣ, а може да стане отлаганието само, че правит. комисаръ отсъствува.

Предсѣд.: Предложението за отлагание е председствующе, трѣба да се гласува. Г. Юруковъ предлага да се отложи разискванието на законопроекта за учреждение на обл. банка за това, че отсъствува правит. комисаръ. А г. Величковъ — до дѣто се внесе и законопроектътъ за кредитното учреждение и до гласуването на законопроекта за ипотекитѣ.

Подкрѣпа ли се предложението на г. Юрукова? (Подкрѣпа се). Които сж за него да станатъ прави. (Приема се).

Аргириади: (говори по грѣцки.)

Предсѣд.: Като се гласува и прие предложението на г-на Юрукова за отлагане-то, предложението на г-на Аргириади може да бѣде умѣстно, ако само утрѣ г. Дир. на Фин. го нѣма. Сега не може да се подложи на гласуване.

Минаваме на 3-й дн., р. именно 1-во разискване на измѣненіята въ законопроекта за земледѣлческитѣ каси.

К. Величковъ: По тая сжща причина трѣбало би да се отложи и тоя въпросъ. Азъ съмъ билъ и съмъ всѣкога на мнѣние, че безъ да глѣдаме да ли присѣствува правит. комисаръ, можемъ да разискваме и рѣшаваме. Правителството има право да праща свой комисаръ тука и то трѣба да се грижи, ако ще, да се ползува отъ това си право. Наша длѣжностъ не е да чакаме съ рѣшеніята на въпроситѣ ако отсъствува правит. комисаръ. Обаче, като по-преди отложихме единъ въпросъ само защото нѣма правит. комисаръ, слѣдвало би и тоя да отложимъ по тая сжща причина.

Милковскій: Отъ такива отлагания на дневния редъ, азъ дохождамъ до заключение, че или правит. комисари искатъ Обл. Събрание да не свърши нищо прѣзъ тая си сессия, или пакъ сами ние въ това стремимъ. Първо, законопроекта за обл. банка отложихме по тия съображения, че трѣбаше да го изучи добръ комисия, по предложение на Н. С. Второ, днесъ го отложихме, споредъ мене, — поне азъ за това гласувахъ, — че г. г. депутатитѣ нѣматъ тука текстътъ му; не е че нѣмаше тука правит. комисаръ. Както и да е, обаче, то се свърши. Не разбирамъ сега съ каква цѣль да се отложи прѣдстоящия законопроектъ? Толкова повече, че той състои, всичко всичко, отъ единъ членъ. Единъ членъ отъ законопроекта за земледѣлческитѣ каси постановява лихва 8%; по предложение отъ нѣкои префекти правителството представи измѣнение на тоя членъ въ

смыслъ, щото лихвата да се въскочи на 12%, съ цѣль да могатъ да влизатъ въ каситѣ и други капитали. Сега да искаме да отлагаме такъвъ законопроектъ, състоящъ отъ единъ членъ, който правит. е добръ изучило, — значи да не искаме да работимъ. Правит. комисари сж длъжни да присѣтствуватъ тукъ, но ние съ сила не можемъ да ги влечемъ. За това азъ моля моитѣ събратия да не приематъ предложението за отлагане, а да пристѣпимъ къмъ разискване.

Матакиевъ: Азъ съмъ на сжщото мнѣние, което исказа г. Милковский. Ако за отлагането на по-първия дневенъ рѣдъ приехме предложението на г. Юркова, то го приехме по мотивитѣ, че нѣмахме прѣдъ себе законопроектътъ. Той бѣше противъ предложението на г-на Величкова, който искаше отлагането просто за протакане на време. Отъ разискванията, които предшествоваха предложението, не излиза че се отложи по отсъствието на комисара. Истина и азъ, като говорихъ за отлагането, казахъ: „толкова повече, като правит. комисаръ отсъствува“, но то бѣше да усиля на предложението за отлагане мотивътъ, че нѣмамы на рѣцѣ законопроектътъ. Прочее главна причина за отлагането на законопроекта за учреждение на обл. банка бѣше не отсъствието на правит. комисари. Ако тѣ не благоволили да присѣтствуватъ днесъ, не зная защо ние да стоимъ безъ работа и да не разискваме, особенно тоя законопроектъ, който е отъ единъ членъ всичко.

Лани гласувахме законопроектитѣ за земледѣлческитѣ каси и оставихме лихвата да бѣде 8%. Сега правит. намира за нужно само тоя членъ да се поизмѣни, т. е. да се въскочи лихвата на 12%. Това измѣнение ся намира необходимо за по-доброто укрѣпление на земледѣлческитѣ каси. Всичката работа сега е да гласуваме върху това предполагаемо измѣнение. Точно повече трѣба да гласуваме това измѣнение, защото знаемъ, обл. правителство е направило заемъ, или помолено отъ департаменталнитѣ свѣти, направило заемътъ, и каситѣ вече ще поченатъ да функциониратъ. Инакъ ще станатъ бъркони. Трѣба прочее, колкото се може по-скоро, да гласуваме тоя законопроектъ, да могатъ редовно да функциониратъ земледѣлческитѣ каси.

В. Нейчовъ: Чл. 98 на О. У. въ втората си алинея, иска да каже, че не може да има легалностъ рѣшението на единъ въпросъ, въ отсъствие на представителъ отъ страна на Н. С. Но понеже на много членове се даватъ пресилени истълкувания, то и за тоя можемъ да дадемъ такъво, да кажемъ че и безъ правит. комисаръ може Обл. Събрание. За г. Глав. Управителъ е поставена тая алинея, за да дава въ Обл. Събрание обяснения чрезъ своитѣ комисари, или за да има отговорникъ за всѣки законопроектъ въ лицето на тоя администраторъ, по инициативата на когото се представя законопроектътъ. За да има повече освѣтления Обл. Събрание, е сжщо въ интереса му това. Отъ друга страна е за интересъ и на Глав. Управ. Обаче като Глав. Управ. се мисли свободенъ да представи тукъ отъ своитѣ комисари, понеже Обл. Събрание, — може да се помисли — всичко работи и рѣшава както му уйдише, можемъ да приемемъ идеята и можемъ да рѣшаваме безъ комисаръ. И въ такъвъ разумъ като приемахме предложението на г. Величкова, ние гласувахме за предложението на г. Юркова.

Г. Консуловъ: Каквато и да кажемъ не можемъ да прикриемъ една непослѣдователностъ въ насъ: преди малко приехме началото, че не можемъ да разискваме въ отсъствие на правит. комисаръ; други пѣтъ сме се произнесли — помна това добръ, — че въ отсъствие на комисаръ можемъ да разискваме за да се върши работа. За това като малко по-преди се показахме въ мнѣнието си скрупулъозни, понеже скрупулъозността има ра-

бота съ времената, още понеже тоя законопроектъ е отъ единъ членъ, знаемъ го добръ отъ лани, че го гласувахме, та на-да ли ще потрѣбватъ обяснения, — то — пакъ напомнимъ на Обл. Събрание, че приетата въ тоя случай форма отъ насъ е на муниципализмъ, — да приемемъ мнѣнието муниципално, при всичко, че напредъ гласувахме щото въ отсъствие на комисаръ да не рѣшаваме, сега да кажемъ противното — че може.

Д. Юруковъ: Споредъ мене, безъ да глѣдами до сега какъ сме рѣшавали, трѣба да глѣдами въ това отношение своитѣ права. Глав. Управ. има право да се представлява отъ свой представителъ въ всѣко заседание. Тукъ сега се касае да разискваме законопроектъ, който ако го отхвърлимъ, ще кажемъ послѣ, че злѣ сме постъпили, ако пакъ го приемемъ, нѣма нищо да стане. За това макаръ да съмъ на мнѣние, че законопроектъ когато се разисква по принципъ, за да се освѣтли Обл. Събрание, трѣба да има отъ страна на правит. защитникъ, не съмъ въобще на мнѣние, че за всѣкаква работа да се представлява Глав. Управителъ. Ако се приеме сега законопроектътъ нѣма нищо да ни се каже, ако пакъ не го приемемъ, ще каже, че не сме разбрали добръ работата.

Матакиевъ: Г. Юруковъ е съгласенъ да се разисква сега, за това и азъ отгласямъ думата си.

Величковъ: Много злѣ сж разбрали нѣкои г-да моето предложение. Азъ съмъ на мнѣние да се разисква сега въпросътъ, нѣ казахъ, че Обл. Събрание сгрѣши по-напредъ като отложи първий въпросъ, защото отсъствува правит. комисаръ. Правителството има право да се представлява тукъ на всѣко заседание, въ случай на нужда да подкрѣпи нѣкои възгледи на Обл. Събрание, или пакъ да възрази, като даде нужнитѣ обяснения, но на всѣки случай ние имаме пълно право да разискваме. Искренно само съжелявамъ, че станавме тѣй непълнолѣтни вътрѣ въ двѣ минути. Но пакъ можемъ да разискваме.

Предсѣд.: Значи г. Величковъ не прави никакво предложение?

Величковъ: Да.

Предсѣд.: Моля, които приематъ по начало тоя законопроектъ да станатъ прави. (Приема се.) Пристъпваме къмъ разискване на законопроекта.

Секр. Данчевъ: (чете)

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

За прибавка на една забѣлѣжка къмъ чл. 31 отъ закона на Земледѣлческитѣ — Касси въ Областѣта.

ЗАБѢЛѢЖКА. За сега земледѣлческитѣ касси, догдѣто капиталитѣ имъ се увеличатъ до такава степенъ, щото да нѣматъ нужда отъ заеми, ще даватъ пари на земледѣлцитѣ съ лихва по 12 %.

Щомъ положението на касситѣ се подобри и това се констатира отъ правителството тогава тая забѣлѣжка ще ся уничтожи съ единъ законъ.

Предсѣд.: Комисията приема тоя членъ ето какъ: (чете)

„**ЗАБѢЛѢЖКА.** За сега земледѣлческитѣ касси, до като имъ се увеличи капиталътъ до такава степенъ, щото да нѣматъ нужда отъ заеми или додѣто се представи възможность да правятъ заеми съ по-евтина лихва, ще даватъ пари съ 12 % и ще взематъ съ най много до 10 % лихва.“

К. Величковъ: Азъ мисля, че нѣма защо да не приемемъ по принципъ тоя законопроектъ. Всички знаемъ, че нашитѣ земледѣлчески касси располагатъ съ малки капиталы. (Предсѣд. : сега сме на второ разискване, г. Величковъ ! Гласове : нѣма и членъ за разискване !) Истина нѣма и членъ, но тоя законопроектъ излиза отъ общинитѣ, правителството и отъ насъ, та мога даже и два нѣти да говоря. Азъ искамъ да кажа и

менно какъ глѣдамъ на правата, които се даватъ на земеделѣческитѣ каси да даватъ подъ лихва съ 12 %. Споредъ това измѣнение — ако се приеме въ закона на земеделѣческитѣ каси — всѣка каса има право да дава паритѣ си съ лихва по 12 %. На пръвъ погледъ тая лихва ни се представлява евтана, защото, всички знаемъ, до колко сж принудени нашитѣ земеделѣци да плащатъ скъпи лихви отъ частнитѣ заимодавци. И ние ще направимъ голѣмо благодарение за тѣхъ, ако имъ представимъ една помощъ съ това измѣнение. По-добръ е споредъ мене все пакъ да стане една поправка именно да се каже «до 12 %».

Матакиевъ : Докладчикътъ на комисията каза, при прочитанието на рапорта, че мотивитѣ по измѣнението ще се искажатъ устно, но той още никакви мотиви не е изказалъ. Пакъ ще кажа обаче че той членъ, както е измѣненъ отъ комисията, — не говори за неговата редакция, но за принципъ — да се дава съ 12 % лихва, е съгласенъ съ оня членъ отъ правителството, както, нѣма съмнѣние, може да се съгласява и правителството въ това : да се взема съ 10 % лихва. Това иде да се съгласи съ желанието на Обл. Събрание : да се увеличаватъ капиталитѣ на тия каси. Като каситѣ взематъ съ по 10 % лихва ще могатъ, безъ принуждение да умножатъ капиталитѣ си, защото всѣби може да внесе паритѣ си въ тѣхъ, понеже лихвата е по-висока. Ако пакъ ги оставимъ тъй, да си събиратъ капитали наложително само отъ земеделѣцитѣ, много малко сж надѣждитѣ да сполучимъ въ цѣлѣта си дълго време, освѣнъ дѣто ще бѣде мъчно да се събиратъ паритѣ. Въ Пазарджикъ вѣнчкий кадастръ възлиза на 30 мил. и толко гр., ще каже, пада се около 150 хил. гр. за касата. Забѣлежете, че отъ това количество ще остане нѣкоя частъ въ недоборъ. Така щото до 10 год. едва ли може да се снабди съ капиталъ, който съ лихвата си да исплаща чиновницитѣ. Наопаки, ако се дава по-добра лихва могатъ да внасятъ въ тѣхъ пари и чиновницитѣ, като знаятъ и сигурността, че ще ги взематъ послѣ на дире. За това асли тъй трѣбва да установимъ : съ 10 % да взематъ и съ по 12 % лихва да даватъ пари. Азъ моли монѣ събратия да гласуватъ за това измѣнение, защото то ще даде по-добро основание на земеделѣческитѣ каси. Колкото за редакцията на члена, то е друга работа.

Консуловъ : Понеже доста се каза за ползата отъ тия каси, както и за умѣтността, да се увеличи лихвата, защото въ насъ капиталитѣ сж малко и скъпи и лихвитѣ слѣдователно трѣба да бѣдатъ по скъпи, — азъ оставамъ да говоря за това, ще обърна внимание само върху редакцията на измѣнението направено отъ комисията. Измѣнението състои въ това : правителството казва, опредѣлява, до кога да се дава съ лихва по 12 %; а това ще бѣде до тогава, до дѣто каситѣ додаты въ положение да не взематъ пари отъ възнъ. Ние пакъ искаме да направимъ това по-обширно напр. една банка може съ врѣме да намѣри пари съ по ефтина лихва. Сега взема съ 10 % и дава съ 12 %: Обаче може послѣ да намѣри пари и съ 6 %, тогава тя безъ да чака да види дѣйствителенъ капиталъ, може сама да намали и лихвата отъ 12 %, съ която дава паритѣ. Въ тоя смисълъ е измѣнението на комисията. Додѣто се увеличи капиталътъ на всѣка банка до такава степенъ, щото да нѣма нужда отъ заеми, но още : „въобще до дѣто се представи възможность да прави заеми съ по ефтина лихва“. Г. Величковъ забѣлжи, че трѣба да кажемъ съ „до 12 %“ да дава паритѣ, това е една редакционна поправка и повече, защото и комисията, както казахъ, така разбира. Разликата между даването и вземането на паритѣ съ лихва дохожда да покрива разносикитѣ на банкитѣ — на тия земеделѣчески каси; при това могатъ да си увеличаватъ капиталитѣ

съ нел. За сега нѣма особени правилници, които да урѣждатъ вътрѣшното управление на каситѣ, и не ми се видимо много злѣ да се каже, ченеможе да се взема съ пари повече отъ 10 %, а дава до 12 %. Това е мисълта и на комисията. Мисля въпрочемъ, четия обяснения събратията ми ще намѣратъ достатъчни за да приематъ редакцията на комисията, безъ да има нужда отъ поправка.

Наумовъ: Въобще отъ думитѣ на предговорившиятъ се забѣлѣжава съгласие въ увеличение лихвитѣ. Остава въ такъвъ случай да се намѣри изражение въ по-обемлюща мисль и начинътъ, който е най-практиченъ. Споредъ мене, даденото мнѣние отъ предговорившия г. Матакиева ако и доста умѣстно, нѣ самия посоченъ начинъ за вземанieto и даването нѣма практическа страна. Да вземемъ предъ видъ едно нѣщо: да предположимъ че има каси при глав. сѣвѣти, а ние правимъ законъ за тѣхъ, който може да имъ предписва правилности, нужни за правилнитѣ обращения на капиталитѣ. А пакъ обстоятелствата не само въ околитѣ, но и въ сѣщитѣ департаменти могатъ да се измѣняватъ отъ година на година. Въ едни департаменти има нѣкои условия по които могатъ да се намѣратъ пари съ по-добра лихва, а въ други иначе. Значи самото положение на единъ департаментъ туря въ зависимостъ и лихвата. Това сѣщо е и въ разнитѣ околии. Отъ това може да се заключи, че по-практично нѣщо ще излѣзе, ако каситѣ се дадатъ подъ властъ на глав. сѣвѣти, които представляватъ околитѣ, знаятъ всичкитѣ имъ поединочни нужди. Тѣмъ да се предостави правото да опредѣлятъ максимумътъ на лихвитѣ, тѣ да размислюватъ за мѣроприятия съобразно съ съществуващитѣ нужди. За това ако комисията и да предвижда съ 10 % да взема и съ 12 % да дава, трѣба и едната и другата цифри да се опредѣлятъ до максимума, който да зависи отъ възгледовѣтъ на глав. сѣвѣти; тѣ да опредѣляватъ всека година лихвата по извѣстни мѣроприятия, които могатъ да взематъ за каситѣ; да опредѣлятъ като каква сума може да трѣба за заемане, каква сума да се дава съ по 12 % и пр. Съ една рѣчь всичкото управление да се предостави на глав. сѣвѣти, тѣ всекога, по нуждитѣ, по обстоятелствата, да могатъ да даватъ по 8 %, по 9 % и пр. Трѣба прочее да се направи такова измѣнение, щото за 10 % и 12 % вземане и даване паритѣ да бѣде максимумътъ измѣняемъ отъ глав. сѣвѣти.

Предсѣд.: Моля ви, дайте писмено предложението си.

Милковскій: Тукъ тоя законопроектъ въ забѣлѣжката си говори, че именно лихвата за даването паритѣ е 12 %. Дѣйствително правителството е имало пълно право да каже това. Но споредъ мене, една ли и тая мѣрка може да удовлетвори нуждата на населението. Тая лихва, г. г., отъ 12 % за даване е малка при сегашнитѣ условия на околитѣ. Не само земледѣлицѣ, но и търговцитѣ, които взиматъ по-голямъ сумми за да си свършватъ работата плащатъ и повече отъ 12 %. Нашитѣ земледѣлци плащатъ даже 50 %. Та дѣто каза г. Наумовъ да бѣде до 12 % и 10 % максимумътъ, може, и твърдѣ е умѣстно, но ако той прави предложение, по-добре да бѣде максимумътъ за даване не 12, а 15 %.

Знаете, г. г., че заемътъ за земледѣлческитѣ каси вече е сключенъ и ще се распредѣли по департаментитѣ. Днесъ правихъ смѣтка, че заемътъ за хасковския департаментъ си пада на всяко село по 45 лири, сир. толкова, колкото двама земледѣлци могатъ да ги взематъ, а пакъ тѣ сж за цѣла община. Слѣдователно, нѣма тукъ приготвено достатъчно количество, което да удовлетвори нуждитѣ на една община. Въ такъвъ случай явява се нужда да се укаже на изворъ, който може да уголѣмява капиталитѣ. А такъвъ

изворъ може да се добие ако каситѣ плащатъ по-добра, както каза г. Матакиевъ, лихва, а въ същото време, ако тѣ даватъ паритѣ също съ по-висока лихва. Ето дѣ е практичната страна въ предложението на г-на Наумова: да се оставатъ по-широки права на глав. съвѣти при раздаването на паритѣ; да се опредѣли максимумътъ, по 15%, за даване на паритѣ, та тѣ, при нѣкои по-добри условия, могатъ да снематъ лихвата и на 8%.

Консуловъ: Г. Наумовъ каза, че е по-добрѣ да се опредѣли максимумътъ на лихвата за вземане и даване паритѣ. Азъ ще припомна, че за вземането е казано: „до 10%“, сир. комисията опредѣля максимумътъ. Колкото за даването е казано: „12%“. Ако почит. Обл. Събрание намѣри за умѣстно, може да замѣни частицата „по“, съ „до“, сир. да стане „до 12%“ — максимумътъ. То е впрочемъ поправка въ редакцията, защото и да стои „по 12%“ и да стане иначе, пакъ отъ 12% по-долу не може да се даватъ. Отъ друга страна не зная може ли да се каже „до 12%“, да не би да произлѣзе нѣкоя аномалия. Напр. захваща една каса да дава пари съ лихва: дава по 12%. Следъ нѣколко мѣсеци измѣнява тая лихва, вслѣдствие по-благоприятни обстоятелства, и дава пари по 11%, може тогава да произлѣзатъ оплаквания отъ населението, че на едни се дава по-ефтино, а на други по-скъпо. Предъ видъ на това, отъ друга страна като знаемъ че нече се намѣри затруднение да се даватъ пари и съ по-долна лихва, но по причина на закона не ще се може, — да остане „по 12%“ по-добрѣ би било, че пакъ нѣма никаква разлика въ приложението на закона. Все пакъ ако искаме да бждемъ по-ясни въ редакцията, можемъ да приемемъ, както каза г. Наумовъ, „до 12%“.

Матакиевъ: Ще моля всички г. г. които представятъ причини за измѣнения, било за количеството, било за максимума да измѣняватъ глав. съвѣти, да ги оставатъ на страна, нека всички цифри опредѣли Обл. Събрание. Сега за сега не сж устроени нашитѣ каси, сега се почева устройството имъ, та да не се оставатъ подъ надзора и управлението на Глав. Съвѣти, защото ще станатъ бъркотии. Желателно е нашитѣ каси веднажъ да се уякчатъ, да добиятъ капитали, да се улесни въпросътъ за даване съ лихва, тогава други обстоятелства ще настѣпатъ, тогава може всичко да стане и въ административно отношение да се подобратъ, — нищо не ще да побърка на тѣхното функциониране; тогава да имъ дадемъ свобода да могатъ да играятъ съ свои лихви. Колкото за сега обаче трѣба да поставимъ едно опредѣленно число.

Г. Милковски каза, че по положението, въ което се намиратъ по настоящемъ общинитѣ, трѣба да опредѣлимъ по-голѣмъ максимумътъ на лихвата за даване на паритѣ, желателно е обаче това му *необходимо* измѣнение да си го отгѣгли, да остане 12% каквато е законната лихва въ насъ. Трѣба да се опредѣли цифрата и тѣй да остане. Дани гласувахми законътъ, пакъ тая година бързали да го измѣнимъ, безъ да сме го приложили още въ дѣйствието. Нека се продължи практикуването му година двѣ, тогава като видимъ, че тоя членъ, който искаме сега да го измѣнимъ, спира ходътъ имъ, тогава вървамъ всички ще се съгласите да се поизмѣни. Сега обаче, при началото, трѣба да бждемъ опредѣлителни и точни. За това да приемемъ членътъ тѣй като си е, да се даватъ паритѣ подъ лихва 12%, а да се взематъ до 10%. Иначе, ако оставимъ максимумътъ, всѣки който ще иска да взема пари ще прави пазарлъкъ съ каснера. Това всѣки ще разбере до колко е хубаво.

Като предлагамъ това, като говоря въ такъва смисълъ спрямо глав. съвѣти, трѣба да вземемъ предъ видъ още едно обстоятелство, че тѣ, главнитѣ съвѣти, още не сж на-

правили нѣщо самостоятелно, уздравено, щото каквото и да сж рѣшили да е рѣшение основно, изпълнимо. Мнозина г. г. има между насъ, които сж членове въ глав. съвѣти, знаятъ тия г. г., че много рѣшения на глав. Съвѣти не се потвърждаватъ, много отъ тѣхъ сж нездраво обмислювани. Прочее може да се заключи до колко гаранция може да има правилното функциониране на земеделѣцескитѣ касси, ако се оставатъ тѣ въ нѣхна властъ. Трѣба да си останатъ касситѣ както ги установява законътъ; нека тѣ за лихвитѣ иматъ цифра опредѣлена. За това добръ е измѣнението на комисията и то трѣба да се приеме.

Пв. Х. Петровъ: Азъ нѣма да говоря много, ще моля само г-на Наумова да отгѣли своето предложение. Той предполага, че банкитѣ разполагатъ съ голѣми капитали, които, въ много вземание и даване подъ лихва, се увеличаватъ, че трѣба да иматъ съвѣти, да регулиратъ тѣхнитѣ обръщения, както това става въ Европа. Но тамъ ако става това, тамъ има много капитали. Тукъ е слѣдователно съвършено друго условие. Всички трѣба да признаемъ, че нашитѣ касси нѣматъ капитали, а именно за да добиятъ такива повече трѣба да увеличатъ лихвата, като намѣратъ непрактично да даватъ по 8%, да плащатъ 12%. Всички признаваме че нѣматъ капитали, за това не можа да мисля, че ще настои г. Наумовъ на предложението си, като знае че отъ тия касси никога не ще може да успѣва безъ капиталъ. Тѣхното счетоводителство е въ своето първобитно положение, ще го направимъ по-мѣчно.

За това да признаемъ, че нѣматъ пари, трѣба да се внасятъ, понеже малко пари иматъ за да не оставатъ и тия мъртви, най-право е, да приемемъ предложението на комисията, както каза г. Матакневъ, да приемемъ максимумътъ, по цифра опредѣлена — 12%. А колкото за вземанието на пари, могатъ да се взематъ и по 6 и по 8%.

Дръ Хакаповъ: Това измѣнение, което сега се предлага отъ правителството на чл. 31 отъ закона за земеделѣцескитѣ касси, е предизвикано вслѣдствие на това, че при гласуване на закона ние опредѣлихме максимумътъ, условие, по което именно неможаха да се намѣратъ пари съ лихва.

Всичката работа, за да поченатъ съ функциониранieto си касситѣ, е да се намѣратъ частъ по-скоро пари, а за това се предлага и това измѣнение, за да представи по-благоприятни условия за намиране на пари. Правителството увѣрява, че съ това измѣнение още ще даде потокъ за вземанието и даванието на касситѣ. По мое мнѣние правителството е изучило добръ въпросътъ и не би трѣбало да се разисква измѣнението, напротивъ да се приеме, по тоя начинъ ще бѣде възможно да се намѣратъ пари съ лихва 10 % и да се даватъ 12 %, разликата ще остава за увеличение на капиталитѣ. Разискванието тукъ трѣба да се ограничи да ли да се опредѣли максимумътъ или минимумътъ. Разбира се трѣба да се опредѣли максимумътъ; когато Глав. Съвѣти видатъ, че има случаи да взематъ пари съ по-евтина лихва, мисли, неможатъ да не удържатъ своитѣ интереси да взематъ съ такава лихва пари, и съ по-евтина да ги даватъ. За това да приемемъ измѣнението на комисията. Колкото за предложението на г. Милковски, не трѣба да се приема такава голѣма крайностъ. Истина трѣбать, търсать се много пари, но за земеделѣцитѣ трѣбва да има лекота. А понеже земеделѣцескитѣ касси иматъ за цѣлъ да даватъ съ колкото е възможно по-лека лихва, не трѣба да надминаваме максимумътъ отъ правителството. То като ни казва, че не може тѣй да се приспособи законътъ, изучило е работата и се увѣрило, че сега предлага това измѣнение, което условиява правилното функциониране на земеделѣцескитѣ касси, улеснението на земеделѣцитѣ и населението.

За това трѣба да приемемъ предложението, а пакъ ако се намѣри и тъй непрактичностъ, до година можемъ да премислимъ пакъ.

(Гласове: исчерпанъ! исчерпанъ!)

Предсѣд.: Има още записани да говорятъ . . . (гласове: исчерпанъ!)

Тогава има да се гласуватъ предложенитѣ поправки. Моля г. Наумова да даде предложението си писменно. (Наумовъ: отгѣглямъ го.) Има г. Милковски . . . (Милковски: и азъ отгѣглямъ своето).

Остава да се гласува измѣнението на комисията: моля които сж за него да станатъ прави. (Болшинство.) Приема се. Желаетъ ли Обл. Събрание сега да стане поименно гласуване? (Подкрѣпено.)

Секр. Руселиевъ: (чете поименний списъкъ).

Антониади	за	Маджаровъ	отсѣтствува
Аристегесъ	за	Матакиевъ	за
Аргириади	отсѣтствува	Хакановъ	за
Беневъ	за	Хулюсу Ефенди	за
Бракаловъ	за	Матеевъ	отсѣтствува
Бобчевъ	отсѣтствува	Милковски	за
Величковъ	"	Минковъ	за
Владосъ	за	Наумовъ	за
Герджиковъ	за	Нейчовъ	противъ
Ев. Гешовъ	отсѣтствува	Петровъ	за
Митр. Григорий	"	Панаретъ	отсѣтствува
Гуневъ	за	Пеневъ	за
Дагоровъ	за	Рабинъ Ефенди	отсѣтствува
Данчовъ	отсѣтствува	Салабашевъ	"
Димитровъ	за	Кюпрули Ефенди	за
Жечевъ	отсѣтствува	Стойановичъ	за
Пеевъ	"	Тонджоровъ	за
Зухти Ефенди	"	Странски	отсѣтствува
Калатиновъ	"	Франческо	въздържанъ
Караджовъ	"	Христовъ	отсѣтствува
Калчевъ	за	Чомаковъ	"
Кашеревъ	за	Юруковъ	за
Консуловъ	за	Руселиевъ	за
Ковачовъ	отсѣтствува	Хитовъ	за
Кесяковъ	за	Муфти Ефенди	за
Кьойбашиевъ	за		

Предсѣд.: Гласували 31 представители: 29 сж за, 1 противъ и 1 въздържанъ.

Пристѣпами къмъ слѣдующия дн. редъ, именно: продължение по запитването на г-на Юрукова по приложението на нѣкои членове отъ закона за адвокатитѣ. г. Матакиевъ има думата.

Матакиевъ: Г-да! Снощи се говори доста по повдигнатия въпросъ отъ г. Юрукова какъ тълкува правил. приложението на членове 2 и 5 отъ закона за адвокатитѣ спрямо окол. сѣдилища; тъй сжщо се говори и за направеното отъ него предложение, което имаше за цѣль, щото тия членове да пѣматъ сила спрямо окол. сѣдилища, т. е. предъ тия сѣдилища да не се изискватъ адвокати: да може всѣко лице да защитави процеситѣ предъ тия сѣдилища, както азъ разбирамъ, безъ да има права на адвокатъ. По поводъ на това предложение снощи и азъ говорихъ, че не само въ това отношение заво-

нѣтъ нѣможе да даде нужнитѣ улеснения на населението, но и главната негова цѣль : да предотврати злоупотрѣбленията съ хубавата адвокатска професия, нѣможе да се постигне. Именно по тия съображения азъ бѣхъ на мнѣние вчера, а и днесъ съмъ на сжщото, че намѣсто да се суспандира тълкуванието на членовѣтъ 2 и 5 отъ закона, което гони предложението на Юрукова, — защото спор. наший законъ окол. сѣдилище е сжщо *сждѣ* — азъ права предложение да се суспандира цѣлий законъ за адвокатитѣ. Азъ моля моитѣ събратия вмѣсто да приематъ предложението на г. Юрукова, да приематъ едно такъво предложение, предложение, което да спре силата на закона предъ всички сѣдилища до нѣкое врѣме. Бѣхъ даже на мнѣние, че трѣба да се унищожи тоя законъ, но да не става това, понеже лани сме го гласували, а сега да го унищожимъ не струва, поне да го суспандираме. И ето защо. Лани когато го гласувахми иммахме предъ видъ да осигоримъ до една стѣпень интереситѣ на сѣдищитѣ се отъ хора, които не сж способни да адвокатствуватъ. Съ тоя законъ обаче пакъ излизатъ такива адвокати, които причиняватъ на сѣдищитѣ се страни да губятъ своитѣ процеси. Хората като се уповаватъ на адвокатитѣ, които се показватъ способни, искривяватъ повече работитѣ, отъ колкото ако сама се защитава страната. По тая причина, разбира се, и цѣльта на закона не се постига, а това е че самий законъ е такъвъ. Колкото той и да съдържа дисциплинарни наказания, правила и пр. за адвокатитѣ, въ нищо обаче не представя гаранция, освѣнъ да се предполага поне, че съвършено невѣжи лица, ако не способни за адвокатство, се наричатъ дипломирани адвокати. Другитѣ мѣрки сж такива, тѣй да кажа лежки, споредъ които всекога не се усигоряватъ сѣдищитѣ се страни. Нѣма никаква тарифа, която да означава какво възнаграждение трѣба да взема адвокатътъ. Нѣма указано по престѣпленията да ли ще му се налага наказание. Какво ще стане, какво нече да стане, — нѣма нищо.

Отъ друга страна, казахъ, че странитѣ не намиратъ никаква гаранция. За примѣръ, че е така, сега, подъ защитата на закони, сами адвокатътъ се условиява съ страната, че ако отъ процеса, когото ще защитава, се взематъ 40 лири за обезщетение интереситѣ, 30 лири на него, а 10 на страната да останатъ. Ако се взематъ 80 лири, — 50 на адвоката, а 30 на страната. Такива условия си прави адвокатътъ и се потвърждаватъ отъ сѣдилището.

Има и друго. Има напимѣръ процеси за 4000 лири, да предположимъ, и условията ставатъ по наполовина. И такъви условия се потвърждаватъ съ актъ отъ сѣдилището! Можатъ да ми възразятъ нѣкои, че това макаръ да е противосѣвѣстно, то зависи отъ глупостта на сѣдищата се страна. Обаче, не е тѣй. Човѣкъ който се отнася до други хора да го защитатъ, разбира се че е глупавъ, та търси другъ да му искара правото на видѣло. Ние обаче съ закона не го гарантираме, злоупотрѣбленията на безсѣвѣстнитѣ хора не сж органичени. Директорътъ на правосѣдието който органичи числото на адвокатитѣ, съ това даде поводъ на злоупотрѣбления. Неказвамъ, че всички сж такива, има и добросѣвѣстни, но казвамъ, че има такива и мога да докажа.

Отъ друга страна за испитване адвокатитѣ се нарѣжда особѣнна комисия. Ние когато гласувахме членътъ за установление на тая комисия, иммахме богатата надѣжда, и хубави увѣрѣния ни се даваха, че тя ще извърши много желасѣмо нѣщо. Макаръ да се пропусятъ хора безъ способности, а само горе доле съ извѣстни позвания отъ правото, да приличатъ поне за адвокати, до една стѣпень достолѣнни поне, да не се забѣлежаватъ очевидно прѣдъ сѣдилищата тѣхнитѣ неспособности, — това иммахме прѣдъ видъ. За жалостъ въ практика не излѣзе тѣй. Като говора това, може би нѣкои да ма невѣрватъ.

Но да бждатъ на мѣстото да слушатъ такива хора, каквито азъ съмъ ималъ нещастieto да слушамъ, вѣрвамъ ще се убѣдятъ въ истината. Зная, че испытателната комисия, на която възлагахме тождова благи надѣжди, е пропуснала — поне азъ видѣхъ — единъ или двама за адвокати, които незнайтъ какъ да си искажатъ мнѣнието. Да не говоря много, ще кажа, че тия очевидно губятъ процеситъ на хората. Наистина, отъ тѣхъ ще чуєте много глаголания, думи безъ смисълъ колкото искашь, обаче това което е нужно да се каже за интереса на страната, — нѣма да чуешъ.

Азъ, г. г., ще повтора, зная хора пропуснати за адвокати безъ всяко образование. Но какъ се приели? — Отишли при дипломирани адвокати, платили имъ по 20—30 лири, да ги научатъ какво да отговоратъ прѣдъ комисията. За анегдотъ ли го казвatz или не, но говорятъ хората, че комисията пропуснала за адвокатъ едного, който отговорилъ на въпроса: кой томъ отъ законитѣ е меджелето . . . (смѣхъ) Неца да укорявамъ членоветѣ на комисията, но ималъ съмъ случай да вида прѣдъ Пазарджикското криминално сѣдилище, както и прѣдъ гражданското, да адвокатствуватъ хора, които сж само за да губатъ интереситѣ на странитѣ.

Сами можете да заключите, г. г., да ли може да принася полза той законъ, или вреда. Споредъ мене, той не е освѣтъ за вреда. Ако не вървате на думитѣ ми, отнесете се до който искате сѣдии и питайте, ще ви дадатъ увѣрения за това, което азъ говоря. Може би нѣкои сж имали щастieto, да не имъ се представатъ случаи да додаты до заключение, до каквото азъ съмъ дошелъ, но — мене се представиха случаи: видѣхъ единъ, двама адвокати. Повтарямъ, той законъ принася вреда, а не полза. Трѣба слѣдователно да се спре законътъ, да се отворатъ пакъ вратата, както бѣха и напредъ, по-добрѣ тѣй, а не подъ защитата на закона да се опропастватъ интереситъ на населението отъ хора, които нѣматъ даже идея: що е право. Тѣ като сж дипломирани отъ компетентно мѣсто, не може да имъ се възбрани адвокатствуванието. Но за напредъ поне нѣма да се пълни областъта съ адвокатствующи лица, които непритѣжаватъ нужнитѣ способности. Съ това ще оставимъ и пѣтъ отворенъ на ония, които свършватъ въ Европа правото, които ще занимаватъ тая добра професия, ако нѣматъ пречка отъ такива неспособни. Отъ която страна и да глѣдаме на въпроса, излиза че безъ законъ има по-малко вреда, отъ колкото съ законъ.

Предсѣд : Правите ли предложение, г. Матакиевъ?

Матакиевъ : Права предложение да се суспандира законътъ за адвокатитѣ.

В. Неймовъ : Г-да, жалъ ми е, че незная въ същностъ какво предложение прави г. Юруковъ. До колкото разбирамъ, обаче, горѣ-долѣ ще да е: да ли трѣба законътъ за адвокатитѣ да се прилага и предъ окол. сѣдилища. Мисля г. Юруковъ исказва желание щото тая частъ на закона да не се прилага.

Г-да! Когато се гласува законътъ за адвокатитѣ бѣхъ отъ ония, които не си дадохъ гласа за него. И това не че не е по-добро съ него, — всички признаваме че е по-добро — но че нѣмаше условия законътъ да ни снабди съ добри адвокати. Казвахъ тогава енергично, и сега настоявамъ да казвамъ, че той законъ ще има само една цѣль общественна, именно членоветѣ на комисията, при другитѣ си заплати, ще иматъ възможность да туратъ въ джобъ по нѣколко лири повече.

Сега въпросъ се повдига да ли законътъ за адвокатитѣ трѣба да се прилага на лица дѣйствиующи като пълномощници, или да ли окол. сѣдии трѣба да иматъ учители въ лицето на адвокатитѣ. Тукъ е въпросътъ. Азъ мисля не трѣба да се поставя въпросътъ

тука за тълкуване, понеже Обл. Събрание има законъ издаденъ, а за тълкуванието му могатъ да се занимаватъ ония, предъ които излизатъ адвокатитѣ. Когато съдникътъ тълкува законътъ, ако има мнѣние отъ насъ изказано, съ гласуването на закона, трѣбаше да се ръководятъ по него. Никой съдникъ не може да се извини съ това, че адвокатствущето лице не носи съ себе си диплома отъ мѣстото или друго нѣщо, та да не го допуска да защитава. Трѣбаше той предварително да се снабди съ протоколитѣ на Обл. Събрание да прочетеша и да се убѣдеша, че не трѣба той да дири никакво свидѣтелство за адвокатъ. Нашитѣ съдници обаче, или не сж направили това, или сж се допитвали. На всѣки начинъ ако тѣ сж настоявали да търсатъ дипломи на хората, които сж се явявали предъ тѣхъ по процеси, това е единъ видъ езуитщина, това е, че тѣ сж аджамии. Може би всички да не сж такива, но не може да се откаже, че има и такива, които не могатъ рѣдовно да си запишатъ имената, слѣдователно за тѣхъ трѣба учителъ, слѣдователно за тѣхъ се явява нужда щото нѣкой отъ членовѣтъ (ассесоритѣ разбира) да имъ каже длъжността, защото тѣ сами не знаятъ. Азъ мисля прочее ония съдници отъ тая точка на зрѣние сж только взискателни.

Г-да! Даже ако Обл. Събрание бѣше гласувало, че законътъ за адвокатитѣ не премѣнно трѣба да се прилага и предъ окол. съдилища, пакъ трѣбаше да се отгѣли едно такъво постановление. Тѣ сж, г. г., tribunal d'exception, тѣмъ липсватъ свои срѣдства, приходътъ имъ е много пхти толко малкъ, щото не могатъ да покриватъ разноситѣ си. Зная на едни се отпуснаха сумми за да се възнаградятъ, защото отъ съдилищни приходи неможатъ. Прочее какво правосъдие искате отъ тѣхъ? въ тѣхъ е всичко даромъ. Ако предъ тѣхъ има адвокатъ, той всѣкога много коштува, той помага да се усложни процесътъ, за да вземе повече работа. Азъ съмъ принуденъ да върша тая професия, но повече почегно, но зная че съ тая благородна професия се експлоатиратъ другитѣ. Така щото Обл. Събрание нѣма да се занимае повече, че е рѣшенъ въпросътъ, когато още гласувахме законътъ, но последне въпросътъ е пакъ поставенъ тукъ предъ него, нѣма нищо ако си искаже изново мнѣнието. Законътъ за адвокатитѣ асли е не приложимъ предъ окол. съдилища както е гласуванъ. Ако обаче се настоява, че е приложимъ, трѣба да се отхвърли подобно тълкувание. Окол. нашъ съдникъ е френскій *juge de paix*, а русскій *мировой судья*. Тѣ иматъ лесни учрѣждения за правосъдие, предъ тѣхъ не се приематъ адвокати. Приематъ се истина пълномощници, било лично, да се представи предъ съдника. Това лице може да е най-главний адвокатинъ, или пакъ съвсѣмъ неспособно. По това е.

Много е лошо ако се изисква адвокатъ предъ окол. съдилища. Ето какво става въ такива случаи: за нищо работа—билъ съмъ зритель—единъ рибаръ хванаха по Марица въ време когато ловението на рибата беше зауретено. Взеа го подъ ръка, съ мрежата на рамо, представихъ го на съдника, койго го секвестира въ една селска сграда въ паяжинитѣ. Сега тоя човѣкъ ако е ималъ пари да се храни нещелъ е да отиде да лови риба, но нѣмалъ отъ гдѣ да си хване адвокатъ? Но както и да е той хваща адвокатъ. Съдникътъ и когато има време да глѣда дѣлото, отлага го до 15 дни, подъ предлогъ, че няма време. До 15 дни пакъ се отлага за пѣколко време, защото адвокатътъ билъ боленъ. Послѣ се чака тоя адвокатъ, но той билъ много боленъ, или се отказалъ. Трѣба да се търси другъ адвокатъ. За да се наеме нѣкой другъ трѣба да му се напѣлни джобътъ съ пари. Самъ тогава се принуждава човѣкътъ да иска отлаганнето за да си напѣри адвокатъ. Така щото, г-да, едно такъво дѣло се продължава тѣй. Ако Обл. Съ-

бране иска да направи добро съ тоя законъ . . . — не ми позволява кашлицата да си искажа мислѣть — (смѣхъ). Така щото, г. г., не е твърдѣ праведно Обл. Събрание да даде миѣние, въ случая, за потвърждение на първото си миѣние. Дѣйствително г. г. адвокатитѣ и при по-високи сѣдилища не сж, въ много отношения, по-добри: може би нѣкои да сж учени много, но това не стига да бѣде добръ адвокатъ, не стига да има диплома отъ нѣкой факултетъ. Който е свършилъ юриспруденцията трѣба да сѣди година двѣ при нѣкой добръ адвокатъ да практикува: законитѣ не се разбиратъ само отъ книгата само съ вземане на ключа да може да се разбира. Единъ англичанинъ е казалъ, че за единъ адвокатъ е потрѣбно да знае не само всичкитѣ закони, но да печели и много пари, че и безъ пари пакъ не може да бѣде добръ адвокатъ. Ако, г. г., глѣдаме, че нѣкои адвокати не отговарятъ, и при нѣкои почтени знания, на своитѣ длѣжности, то не ще каже, че тѣ сж невежи човѣци, то е причина че се намърватъ на това поприще, че не можатъ на свой грѣбъ да намѣратъ време да се просвѣтлѣватъ. Съ тоя законъ Обл. Събрание направи нѣщо несправедливо, че позволи на човѣцитѣ да се управляватъ и да имъ се плаща. Поне благодаренъ съмъ и азъ за такъво рѣшение, че и мене е износно.

Нѣкои, именно г. Матакиевъ е билъ и е сѣдилъ съ доста дълга практика, ималъ е случай да констатира факти за незнанието на нѣкои адвокати. И азъ съмъ слушалъ, че комисията за испитване адвокатитѣ се е потрудила много нѣщо да направи: нѣкои членове отъ комисията сж казвали по кой пакъ и по кои срѣдства — това сж научвали кандидатитѣ — да отговорятъ, по коя точка ще питатъ да се приготвятъ да отговарятъ и само на извѣстни въпроси. Това слунамаъ всеки день.

Още едно нѣщо трѣба да се помене. Ако, г. г., трѣба да бѣдемъ истинно вѣнискатели къмъ адвокатитѣ, така сжщо вѣнискателни трѣба да сме и къмъ всичкитѣ лица по правосѣдието. Трѣба да търсимъ гаранция и отъ сѣдниитѣ. Говоримъ да ли трѣбать адвокати предъ окол. сѣдници, но трѣба да признаемъ, че мнозина и отъ сѣднициитѣ още дълга време трѣба да учатъ *азъ буки*.

Азъ бихъ се съгласилъ съ г. Матакиева да се повѣси — не да се обѣси — дѣйствието на закона за нѣколко време, но пакъ, кога и да е, пакъ такъвъ законъ трѣба. Като се суспандира законътъ ще се навикатъ нови адвокати и — пакъ зло. Обл. Събрание може да направи щото неговото тълкувание на закона да се препорѣчи на ония които заѣ тълкуватъ, да ги прати на ланскитѣ протоколи на Обл. Събрание да се освѣтятъ. Това е мисля най-лесното нѣщо и най-легалното. Всяко друго рѣшение ще бѣде безполезно или противозаконно.

Предсѣд.: Какво предложение правите, г. Нейчовъ?

В. Нейчовъ: Само призовавамъ почит. ми събратия въ тая ограда, да взематъ сега едно рѣшение, щото ония които разбиратъ, че законътъ за адвокатитѣ се прилага и предъ окол. сѣдилища, да потърсатъ нужнитѣ обяснения въ протоколитѣ на Обл. Събрание отъ ланската му сессия. Това е.

Предсѣд.: Понеже това предложение по сжщностъ се различава отъ онова на г. Матакиева, моля дайте го писмено.

Дир. Силабашевъ: Въсползуванъ отъ интереси, г. Юруковъ иска да постигне цѣльта, щото да се създаде една интерпретация на закона за адвокатитѣ, която да допуша защита предъ окол. сѣдилища отъ всекого, макаръ да не изпълнява изискуемитѣ условия. Сжщо въсползуванъ отъ части г. Матакиевъ налага да се суспандира цѣлий законъ. Незная на основание на какво убѣждение искатъ тева? Отъ своя страна азъ ще кажа, че

то е едно непрактично нѣщо. Може би сега, въ началото, да се постигне нѣщо не толко удовлетворително, но, рано или късно, ще може съ тоя законъ да се въспитатъ добри адвокати. Може би сега да се намиратъ още нѣкои плевели, — да кажа това ако е дозволено, — но които рано или късно, сами ще се изгубатъ, като изгубатъ и своитѣ клиенти.

Г-да! Лани гласувахме законътъ за адвокатитѣ, да разрежимъ сега да ли е умѣстно предложението на г. Матакиева, което е да се суспандира законътъ. Да почнемъ отъ испитателната комисия. Комисията състои отъ хора вѣщи, честни, практикувани съдии. Не мога да разбера, че тѣ сж правила това, което искаше да каже г. Нейчовъ, т. е. да казватъ предварително на кандидатитѣ кои въпроси ще имъ предложатъ за да се приготвятъ; или, както разбралъ г. Матакиевъ, да приематъ нѣкого за адвокатъ като каже въ кой томъ се намиратъ гражд. закони. Азъ не мога да приема това. Вѣрвамъ г. Матакиевъ е излъганъ отъ нѣкои интересувани. Испитателната комисия, г. г., състои отъ твърдѣ почетни и вѣщи хора, които не само на одного сж задавали по единъ въпросъ да го развие стъ цѣлото гражданско право, може би единъ въпросъ да е билъ таквъ, за какъвто говори г. Матакиевъ, обаче не е истина, че само по единъ въпросъ се питалъ нѣкой. Може би да го има и това, което каза г. Нейчовъ, но азъ го моля да укаже положително, за да взема мѣрки.

Колкото за самото тълкувание на закона, г. Нейчовъ искаше да докаже, че е криво тълкуванието на закона; но азъ мога да го увѣра, че не е. Всѣкадѣ по свѣта има съдилища и тѣ рѣшаватъ. Окол. съдилища сж съдилища. Туй е въ Франция, туй е на всѣкадѣ. Въ много важни книги ще видите да се казва *tribunal de paix*. Изобищо всѣкога тѣй се разбира съдилището — : *tribunal*. Консулитѣ въ писмата си къмъ правителството употребяватъ това название. Русекый консулъ съ едно писмо отъ 6 Май 1882 г. казва : «Ямбольскый окол. судъ» (съдилище). Други, Австрійскый както напр., казва въ едно писмо : «*tribunal cantonal*»; въ друго — : «*tribunal cantonal à T. Bazardjik*». Да ви покажа твърдѣ много примѣри, че консулитѣ и списателиѣ европейски употребяватъ *tribunal*. Впрочемъ, ако Обл. Събрание даде тълкувание да се разбира иначе, заявявамъ отъ страна на Н. С. Глав. Управ., че той нѣма да е противенъ.

Брчкаловъ: Г-да, азъ станяхъ да говоря по тоя въпросъ, но ще се мъча да бж-да кратъкъ въ говора си, защото въпросътъ се разясни до нѣйде. Г. Матакиевъ разви обстоятелствено въпросътъ колкото се касае до неговото предложение, на което въ заключение дойдъ отъ запитванието на г. Юрукова — носяще съвършено друга смисль. Г. Нейчовъ пакъ разви въпросътъ, като се придржаше о мисльта на запитванието. Отъ тукъ излъзоха двѣ страни за разисквание : едната — за съвършенното суспандиране на закона за адвокатитѣ, а друга — за интерпретацията му колкото се касае до окол. съдилища. Както и за въ единия, тѣй и за въ другия случай се говори въ обща смисль, като се указаха на неудобствата господствуещи при приложението на закона, а г. Матакиевъ напомни каква е била собствено причината, която е заставила Обл. Събрание да гласува тоя законъ.

Както разбирамъ, г. г. тоя законъ е ималъ за цѣль да направи машина съ едно хубаво рѣшето, презъ което да могатъ да се пресѣгъ плевелитѣ по адвокатурата, по адвокатствующото сѣловие. Да ли се постигна тая цѣль? Това може да се узнае отъ тая годишната практика на закона. Законътъ се показва, г. г., недостаточенъ. Това не по друга причина, а защото рѣшетото на тая машина било тѣй развалено, щото е пропустнало

между чистото жито плевели повече. Следователно желанието ни бѣше да спасимъ населението отъ шарлатанитѣ адвокати, а пакъ послѣдствие гласуването на закона, ние узаконихме да усигоримъ шарлатанитѣ адвокати.

Сега, другъ е въпросътъ да ли трѣба да се приема за предъ окол. Сѣдилища една интерпретация на закона. Били тѣ наречени *juge de paix*, мировий сѣдни, или окол. сѣдилища, — това нѣма голѣмо значение. Защото ако глѣдами отъ такъва точка на зрѣние, азъ мога да докажа значението на нашитѣ окол. Сѣдници, колкото и да се стараетъ г. Нейчовъ да представя малко това значение. Знаемъ всички, както и г. Нейчовъ знае, четуването на О. У. за атрибуциитѣ на окол. сѣдници е разширено: тѣ рѣшаватъ дѣла не отъ 10,000 гр., не както е казано, *juge de paix* да има мисия само за едно просто помиряване . . . (гласове: не е тъй!) Ами тѣ разгледатъ дѣла за милиони гр. Следователно ако е да нѣма тамъ адвокати, ако сѣ такива мѣста дѣто може да защитава кой-годѣ, не разбирамъ тъй и не мога да приема. Азъ което разбирамъ е, пакъ ще повторамъ, че машината и рѣшетото не отговарятъ на цѣльта си. Именно за това, и да сега да подкрѣпамъ г. Нейчова и да уважа и азъ на нѣкои факти. Азъ искамъ да увѣра г. Директора на Правосѣдието и нѣма да се застрамъ да го кажа, че сѣ нужни подобни обяснения, и азъ безъ да съмъ длъженъ да ги дамъ, защото това не е улично приказване.

Когато да ставатъ испититѣ отъ комисията, въ извѣстно врѣме, дохода тукъ въ Пловдивъ и отъ нашата Камчатка-Бургасъ. Всички които дохода не се приеха; изхвърлиха се отъ рѣшетото неспособнитѣ и тѣ си дойдоха. Следъ месецъ и половина единъ отъ сѣщитѣ изхвърлени пакъ дойде въ Пловдивъ, и го снабдили отъ сѣщата комисия съ дипломи, следъ като го испитали. Азъ се позаинтересовахъ, полюбопитствовахъ, — защото бѣше поразително да видишъ едного неспособенъ за адвокатъ, а послѣ месецъ да бѣде приетъ — полюбопитствовахъ да намѣра тогава напредъ изхвърленъ и послѣ приетъ, адвокатъ, да го пораспитамъ. Той е Басмаджиянъ, момче, което е било Караманлийско бакалче въ Ц-градъ. Познава го и г. Директорътъ даже. Той не знае да пише и чете на никой языкъ. Попитахъ го да ми каже какъ стана. Знаешъ ли турски? не знае нито грѣцки. Благодарение казва че се прѣустроица комисията, имаше членове които не знаеха грѣцки, много било мъчно само на български испитътъ. Азъ говорихъ на грѣцки. Отговорихъ не отговорихъ приеха ме. Тогава, г. г., прѣдъ тоя фактъ, прѣдъ това обяснение на субекта, азъ самъ му казахъ: Аферимъ! Съ това искахъ да подкрѣпя законътъ.

Колкото за това, че г. Нейчовъ пренорѣчва на сѣдницитѣ и сѣднитѣ, да интерпретиратъ законътъ, като се отнесатъ до протоколитѣ на Обл. Събрание отъ миналата му сесия, азъ даже щѣхъ да съмъ най-щастливъ да ги имамъ; да ли ги има печатаны, ще купя нѣколко ако не друго, и ще ги раздавамъ даромъ. Твърдѣ хубаво знае г. Нейчовъ обаче, че протоколитѣ ги нема. Ако има нека ми каже, азъ мога да дамъ 10 лири за единъ. Отъ дѣ прочее ще намѣратъ сѣднитѣ тия протоколи и да сѣ удовлетвори желанието на моя събратъ г-на Нейчова?

За това, г. г. не е безумѣстно предложението на г. Матакиева: да се суспендира законътъ за адвокатитѣ. Той е направенъ много неудобенъ въ много мѣста. Да кажа единъ недостатъкъ. Съ закона се налагатъ отговорности на румелийскитѣ подданици, като на животни, като на по-долни отъ другитѣ хора. Чужденцитѣ тукъ, макаръ да има законъ съ наказания, тѣ сѣ подъ защитата на канитуляциитѣ, и ние сме аджамии ако мислимъ, че тѣ сѣ отговорни. Има такива между адвокатитѣ, които преминаватъ тукъ съ шоролонски дипломи. Такива лица, които иматъ щастието да сѣ подданици на чуждитѣ

държави, иматъ привилегии да сж свободни отъ задълженията на закона, или отъ предписанията касающа се за иерархията на закона. Това доказва до колко ние сме слаби, щото даже при испита комисията имъ направи снисхождение, че били толко силни по-силни отъ Румелийци, че били като нашитѣ черногорци, за да не плащатъ мито, което плащатъ нашитѣ кандидати. Да покажа дѣйствителенъ примѣръ. Единъ нашъ подданикъ има да взема отъ чужди подданикъ 10,000 гр. и не може да ги вземе. Румелиецътъ заявява предъ съдилище и си иска паритѣ. Съдилището го призовава и той дохожда съ консула, него представи защитникъ, който нѣма диплома за защитникъ и казва отвѣтничкътъ, че има право да представи тогава защитникъ по дѣлото му. Съдникътъ казва има законъ за адвокатитѣ, трѣба да го приемете или да ми представите чловѣкъ съ тия права на закона. Той прави възражение че незнае за тоя законъ, че тоя чловѣкъ до него представи защитникъ и че неможатъ да му се ознѣматъ правата спор. О. У. да избира свой пълномошникъ. Съдникътъ казва, че не може да престѣпи законътъ, не може да съди. Уважаемий консулъ се раскланя на лѣво на десно, излиза си, а слѣдъ него и подданикътъ. Това е за интересъ на чуждитѣ подданици, вѣчно да не се представи на съдилището, а тукашний подданикъ да има да взема вѣчно, тѣй му пропадатъ интереситѣ. Съ това е неудобенъ законътъ. Ако ние не се рѣшимъ по друго да суспандираме законътъ, трѣбаше поне да ни с грѣхъ, че тѣй не премисленъ, не точенъ, не ясенъ, не приспособимъ законъ издаваме и само за нашитѣ погрѣшки да излагаме интереситѣ на населението въ пропастъ. Значи повече полѣзно е за нашето население и за правосъдието да се преустанови законътъ, че това преустановление ще спре едно легализиране на шарлатанитѣ. Сега както е законътъ презъ една врачка да се препѣхне човѣкъ, стига да отвори вратата да влѣзатъ всички вжтрѣ. Ако не затворимъ тая врачка, нѣма да стоятъ на мѣстата си разселнитѣ; ако се дадатъ такива привилегии на комисията да приема адвокати по своитѣ възглѣдове, послѣ пакъ би трѣбало да укорява правителството, че не глѣдало тѣй, то все ще оправдава назначението такива хора, и че Директорътъ ималъ въ комисията миссия да изпълни длѣжността си, че ако и се пропуснали нѣкои пакъ имали длѣжностъ, защото вѣстникитѣ говорятъ, че програмата за испититѣ е тѣжка, можатъ да се праватъ отстъпки, това което е повлияло на правосъдието или на управлението да се усложни машината, съ която се пропуснали плѣвели; това което може за напредъ повече да остане. Именно за това предложението на г-на Матакиева не е безумѣтно. Въ мѣсто да приемаме интерпретация на закона, да го суспандираме не е голѣма разлика.

Предложението на г. Нейчова, за интерпретация на закона, не може да се приеме, за да тълкуватъ законътъ както ние укажемъ на съдникѣ, защото ще кажа тѣ сж независими и Обл. Събрание е рѣшило, че тѣ тълкуватъ законитѣ, че съдникитѣ съ адвокати или безъ такива издаватъ рѣшения. Можете да кажете, че то е едно самооболщение да казватъ, че ние сме до тамъ независими, щото и предписанията, като кажатъ, не можемъ да слугуваме на такѣво правителство, което докача авторитетътъ на съдилищата. Но това е тѣй. За това пакъ можемъ да приемемъ, но не е грѣхъ ако се исповѣдаме както г. Нейчовъ исповѣда, че сме направили погрѣшка, а като я признаваме не трѣба стѣснение за да я премахнемъ. Трѣба да преустановимъ законътъ до по-благоприятни времена, поне до година нѣма да се срашимъ, че узаконяваме шарлатанство.

М. Хулосу: (говори на турски).

Матакиевъ: Станахъ да говоря, но ще се огранича само да възраза на г. Нейчова и на г. Директора на правосъдието. Примѣрътъ, който наведохъ въ първото си го-

ворение на г. Директора, е истиненъ: положенъ е билъ тоя въпросъ и на мнозина още; а при това тоя въпросъ не фигурира въ програмата. Колкото за възражението на г. Директора, че суспандиранieto на закона не е практично нѣщо, че и тѣй ще се подобри положението, чини ми се не е истина, защото комисията функционира и тя още ще изважда неспособни адвокати, които колкото сж повече, по-голѣмо зло ще принасятъ. Именно за това е желателно да се суспандира законътъ. Ако би да се пречисти адвокатското съсловие, тогава да. Азъ не искамъ да обвиня комисията. Г. Бракаловъ каза, че може да се е повлияла отъ печата, че програмата е тѣжка, и азъ това мога да предполагамъ, но мисля че не е работата до достойнството на програмата. Може би да е станало нѣщо отъ приласкание, но работата е, фактъ е, че такива адвокати сжществуватъ. Нѣмамъ обичай да представямъ лицата, да указвамъ, но ако искате да кажа 3—4 лица.

Колкото за това дѣто каза г. Нейчовъ и се подкрѣпи, че окол. сждилища сж експедиционни, за това законътъ да остане неприспособимъ за тѣхъ, ще кажа, г. Нейчовъ да ма извини! Може би *juge de paix* да е тѣй, да се мисли като експедиционенъ сждия, но О. У. не казва „*juge de paix*“, а казва «*juge de canton*», тукъ има една разлика прочее, приема сждницитъ въ положение на сжщински сждии. Така, щото азъ разбирамъ, че законътъ е приложимъ и за предъ тѣхъ. Като е тѣй, чини ми се, че не е компетентностъ на Обл. Събрание да тълкува законътъ за приложението му. Обл. Събрание само законополага. Тѣй щото тукъ нѣма резонъ за *interprétation*. Ако приемемъ предложението сега, само да кажемъ, че законътъ да е приложимъ предъ окол. сждилища, ние суспандирами до една стѣпенъ тоя законъ. За това именно азъ права предложение, щото намѣсто да го суспандирами за едни сждилища, да го суспандираме за всички.

М. Хулюсу-Ефенди расказа за нѣкои работи и добави да се опредѣли една тарифа за възнаграждението на адвокатитъ, като иска да убѣди, че съ това ще се премахнатъ злоупотрѣбленията. Азъ не съмъ противенъ на такъво предложение. Искамъ да напмна обаче, че не е главното зло отъ отсъствие на една тарифа. Главното зло е тукъ, че законътъ не представя гаранции. Тѣй щото неговото приспособление не може да даде добръ ходъ, толко повече ако се взематъ мотивитъ отъ г. Юрукова, повторени отъ М. Хулюсу-Ефенди, че въ ония мѣста иматъ да взематъ и за да ида тамъ иска се време или нѣма адвокати, че това ще излѣзе много скъпо и пр. Ако това е причината за суспандиранieto на закона, чини ми се ще излѣзе наопаки. Единъ човѣкъ се сжди въ окол. сждилище въ Ихтиманъ напримѣръ, далечъ отъ Т. Пазарджикъ 10 часа. Отъ тамъ апелира рѣшението и дохожда въ департаменталното сждилище. Човѣкътъ не иска да дойде, че дѣлото за 1300 гр. не изнася. Да хване адвокатъ не заслужава. Самъ не може да дойде, опълномощава свой човѣкъ, но-способенъ отъ адвокатъ. Отъ друга страна адвокатътъ на противната страна отхвърля противника си, иска насрѣща си адвокатъ съ отворено пълномощно. Сжщитъ мжнотии и отъ тукъ.

Има и много други случаи. Човѣкъ отъ Бургасъ напримѣръ, има да взема отъ нѣкого въ Т. Пазарджикъ, опълномощава едного да се сжди съ противника му. Противникътъ му обаче хваща адвокатъ, който не приема другата страна. Ето мжнотии. Оня пълномощникъ се принуждава да хване адвокатъ, съ пълномощното му обаче, може би, да не му се дава такава властъ. Видите ли какви мжнотии представлява законътъ?

Имаше една добрина дѣто щеше да привади законътъ, именно да могатъ окол. сждници да адвокатствуватъ безъ испитъ. Не зная по какво невнимание, лани, както се научавамъ, не било говорено за това. Азъ мисли, имаше единъ членъ да се взематъ из-

вѣстни процеси и отъ дипломирани адвокати и отъ съдии, които би станали адвокати, ако сѣ служили по съдебната частъ извѣстно време. Но по едно, не зная какво побръкване, излиза сега спор. закона, че можатъ да вършатъ тая професия само такива лица, дипломирани, а не и недипломирани. Ето и тукъ загуба. Мисля всички разбирате колко коштува тая загуба, излишно е да разправямъ.

Г-да, по всички тия причини трѣба да преустановимъ законътъ за нѣколко време, за година двѣ, до дѣто се поизмѣнатъ условията, тогава да направимъ нѣкои нужни измѣнения въ него, въ закона, и тогава да го приложимъ въ дѣйствиe. Въ интереса на страната ни е това. По-добрѣ да спремъ законътъ, отъ колкото да узаконяваме съ него неспособни хора за адвокати.

В. Нейчовъ: Г-да! Азъ нѣмахъ помисль, че съ нѣкои отъ моитѣ думи да извикамъ нѣкои тълкувания на закона. Азъ ще отговора на г. Директора на Правосъдието, че много добрѣ разбирамъ какво ще каже *juge de paix*; зная още дѣ е отечеството на мировитѣ съдии. Казвамъ пакъ, че мировий съдия, кантоналното съдилище, е *tribunal d'exception*, което значи: *съдилище на исклучение*, за да може чрезъ него да се раздава по лесно и по-евтино правосъдие. А за да бѣде правосъдието раздавано бързо, не трѣба предъ такива съдилища да се допусчатъ адвокати, защото тѣ усложняватъ тѣжбитѣ. Достатъчно е кантоналнитѣ съдилища да си искарватъ разноскитѣ сами: друго нищо не имъ е нужно. Азъ, г. г., разбирамъ мировой съдия, или кантоналенъ съдникъ, да отиде при него единъ човѣкъ и съ 5 думи да му каже искътъ си безъ да помѣнува законътъ. Съдникътъ отъ своя страна оцѣнява самъ искътъ, намира по закона какъ да приложи предписанието на закона. Окол. съдилище въ Румелия е такъво учреждение да рѣши днесъ, ако има, и ако може, за 20 работи. Обаче на нашитѣ не е дадено това същинско значение. Ние като рѣшаваме да се прилага законътъ за адвокатитѣ предъ тѣхъ правимъ голѣмо зло, правимъ мудно раздаването на правосъдието и човѣкъ е принуденъ да се махне отъ всичко.

Околийскиятъ съдникъ има миссия да рѣшава много работи на бързо, но работи повече скромни, за такива скромни, за които, ако рѣши криво, нѣма апелъ, но има членъ въ О. У., който показва кой може да съди съдникътъ. Ако той рѣши за по-голѣмъ въпросъ — признавамъ и това — но за такъвъ случай, ако рѣши криво, има по-голѣма инстанция, която ще опредѣли работата, дѣто има прокурори и адвокати. Така щото не голѣми работи не сѣ за адвокати, тия сѣ съображения на законо-положителъ; не е мислилъ той, че ще дойде време така да мислимъ.

Ако, г. г. Обл. Събрание желасъ да направи нѣщо за да помогне на населението, да може то да добива евтино правосъдие нека му позволи въ окол. съдилища да прави тѣжби безъ адвокати; нека се научи и окол. съдникъ, да не чака да му се показватъ членове изъ Меджелето, или отъ Отоманската процедура, или отъ Шериата. Стига само да му се казва въ какво се състои искътъ и да му отговори. Така праватъ, г. г., окол. съдници — мировитѣ съдии. дѣто ги има. Той пита: г-не, какво имашъ? Човѣкъ турне шапката подъ мишка и съ 5 думи искаже което иска, другий — отвѣтникъ отказва, ако постоиствува, повиква се жандаринъ и го затварятъ. Такива сѣ мировитѣ съдии. Ние какво правимъ? Оцѣнева ли се по съображения? Човѣкъ да се слиса когато глѣда, че окол. съдникъ чека адвокатътъ да му каже законътъ. Не трѣба да задължаваме съдникътъ да иска отъ оня сиромасъ, който се съди за 300 гр., още да му хваща и учителъ, защото съдникътъ получава хубава плата и ако не знае, да се учи.

Г-да, Обл. Събрание трѣба да каже, — ако не е казало лани, — че когато разисквах ми законопроектътъ за адвокатитѣ, така сме мислили, че тоя законъ нѣма да се прилага предъ окол. сѣдилища, по съображении, че назначението на тия сѣдилища е да издаватъ бързо и ефтино правосѣдие. Ако дѣйствително това тълкувание го нѣма, — жално е че го нѣма, — и азъ ще го подкрѣпа да се предложи, да направимъ улеснение на населението. Ималъ съмъ случай да констатирамъ миѣние за себе си, че хората сѣ бактисали отъ такива сложности въ процеситѣ да преслѣдватъ своитѣ интереси. И благодарение, че г. Юруковъ повдигна тоя отъ голѣма важностъ въпросъ за да се разисква и обясни.

Азъ мисля, самъ интерпелаторътъ ще направи предложение въ тая смисълъ, въ която азъ говорихъ, та се удържамъ да права преди него.

Д. Юруковъ: Най-сетнѣ нѣмамъ нищо противъ суспендиранieto на цѣлия законъ, защото истина отъ исказанитѣ работи не може освѣнъ да се заключи, че законъ съществува, но не постига съвсѣмъ цѣлѣта си. Обаче, ще забѣлѣжа отъ друга страна, че ако го суспендираме съвсѣмъ, то еда избѣгнемъ една крайностъ и да влѣземъ въ друга. За това именно напредъ направихъ предложение относително до окол. сѣдилища, че не трѣба за тѣхъ да е приспособимъ законътъ. Само тая пречка да се избѣгне. Колкото за другитѣ мисля, г. Директорътъ на Правосѣдието ще вземе актъ отъ днешнитѣ разисквания, ще спре испититѣ за нови адвокати, ще вземе нуждитѣ мѣрки за изучаване на въпроса, да се вдигне дисциплинарното наказание, понеже не е добръ самъ адвокатинътъ да издирва своитѣ погрѣшки отъ колкото сѣдитѣ; че тѣ незнайтъ какво става между насъ, именно Г. Директоръ да издири всички недостатъци на закона и да ги представи въ идущата сесия да се измѣни законътъ. За Окол. Сѣдилища обаче, трѣба още сега да се вземе въ внимание, че за тѣхъ не е приложимъ законътъ, защото когато гласувахме законътъ подъ име «сѣдни» неразумѣвахме околийскитѣ, но даже ако издадохме таково миѣние трѣба пакъ да го измѣнимъ и направимъ законътъ приложимъ само за окр. сѣдилища и пр., а не и за околийскитѣ.

Предсѣд.: Моли дайте писмено предложението си.

Бракаловъ: Нека ми позволи почит. Обл. Събрание да поговора още малко, именно защото ме подкани Хулюсу Ефенди. Г. Хулюсу Ефенди като говори за миѣнието да се суспендира законътъ, представя законътъ въ форма на повородено дете, на което сили ще му трѣбватъ незнай до колко време до дѣто добие мощъ да бѣде здравъ чловѣкъ, — законъ правоспособенъ да бѣде законъ. — И такъво едно съображение не може да се вземе за едностранчиво. Само въ тая разлика ще помоли почит. ми Хулюсу Ефенди да се съгласи съ мене, той не е избралъ съображение сходно съ случая; той не е направилъ разлика между дѣте нормално въ рожба и развитие, и между дѣте което ние наричаме *чудовище*, а тѣ — турцитѣ — *джудже*. Напълно съмъ съгласенъ и вѣрки вѣрвамъ е съгласенъ, че едно дѣте родено съ всички нормални достатѣци на рожбата, подлѣжи на развитие. Когато едно дѣте, родено криво, кучо, съ всички недостатѣци на едно чудовище, или джудже незнай какъ ще се развива. То въ пълнолѣтието си пошуми, и до 70, 80 год. се развива, и все става по-грубъ чловѣкъ; развитието му става въ ранверсъ. За това моли почит. Хулюси Ефенди да промѣни миѣнието си, че отъ съществуващото на тоя законъ за адвокатитѣ ще стане нѣщо по хубаво, когато той въ рождението си е кривавъ.

Азъ съмъ впрочемъ напълно съгласенъ съ М. Хулюсу Ефенди, че за безочливъ, както ги той нарече, адвокати блядословието е капиталъ — ако мога хубаво да истълкувамъ. Асли и не могатъ да иматъ другъ капиталъ освѣнъ блядословие. Испитванието на адвока-

титѣ, както се гласува законътъ, е повърхно. Не разбирамъ съ това да знаятъ Меджеле-то или О. У. или дѣ се намира еди-кой членъ, че на такъвъ да му се даде право да адвокатствува. Не е това предназначението на закона. Ако се отнесемъ на протоколитѣ на които ни водеше г. Пейчовъ, които обаче не съществуватъ, тия протоколи ще ни покажатъ, че при разискванието на закона се повдигна и такъвъ въпросъ: какви ще бждатъ лицата за членове на испитателната комисия. Въпросътъ се разисква. Но, както казахъ, развитието на чудовището е въ развитие на ненормално родено дѣте. Най-големъ натискъ бѣше, че нѣкои отъ г-да събранията ни — лани туку имаше много депутати съдници същи, които по различни съображения въ единъ извѣстенъ часъ се съгласяваха съ други, да добиватъ тъй едни за други вишегласие — настояха да се гласува това чудовище ланско, да се узакони едно беззаконие. Тоя фактъ не може да се откаже. Помна — още ми е въ ушитѣ гръмътъ отъ словата на нѣкои почит. събрания лани. Тѣ бѣха тогава силната фракция. Послѣ дойде друга фракция и замѣни първата. Една настояваше окол. съдници безъ испитъ да ставатъ адвокати, друга — и паркетътъ на прокуратурата числеха въ ликътъ на свѣтцитѣ. Съ една дума какво не се прави за да се развие това чудовище на дѣдо Хулюси . . . (смѣхъ) Азъ разбирамъ гласувахме че и за окол. съдници трѣбватъ тескерета, или фермани, за да ставатъ адвокати. Така гласувахме, това е въ духа и буквата на закона, това се говори тука. Намирамъ, че за това и не се печатани протоколитѣ. На окол. съднии не се дава да бждатъ адвокати, защото, казватъ имъ, вие не сте, вѣмате качество на съдии, както пише О. У., но вие сте нещастни истинтакчи, каквито бѣха въ турско време. Г. Юруковъ лани първий бѣше който въведе въ заблуждение Обл. Събрание и най-много употреби натискъ да гласуваме законътъ, сега пакъ ходи и ни мѣчи да ни вкара въ друго заблуждение. Азъ съмъ въ положение да обясна обстоятелствено това, ако има нѣкои да ме слушатъ.

Може би г. Юруковъ лани да поддържаше всичкитѣ съдии, които бѣха настанени за такива. Той силно настояваше да иматъ право безъ испитъ да ставатъ адвокати и окол. съдници, като доказваше, че дългата практика дава имъ това право. Предлагаше да се турне единъ срокъ, не зная колко голѣмъ, въ каквото всѣки съдия който практикува по съдеб. часть, да има таквото преимущество. Едни казваха двѣ години е достатъченъ срокъ, други — 3 год., а г. Нейчовъ съ прочни 1 $\frac{1}{2}$ год. (смѣхъ). Но туку имаше една спекулативна цѣль, да се очистатъ съдникитѣ отъ адвокатската кариера, съжитѣ адвокати да ниправатъ една малка каста адвокатака съ широко поприще, едно поприще на консомация за експлоатирание — да има малко хора адвокати, експлоататори. И това го постигнаха съ закона, съ тоя законъ, слѣдствието отъ който сега оплакватъ. Тѣ съ това още станаха причина да отворатъ малкий комшилъкъ и да навлѣзатъ много адвокати, и ще навлѣзатъ още повече, та, за да преобърнатъ вниманието ни на друго мѣсто, искатъ сега интерпретация на закона, щото да може предъ окол. съдилища всякакъ да се върлува. За това, азъ мисля, че не е и не може да бжде резонъ, не е нито адвокатски, нито човѣшки, да се мѣчатъ въ Обл. Събрание да кандардисватъ хората за суспандиране на една часть на закона за адвокатитѣ. Адвокатитѣ сега на това се спиратъ, че за една година почувствуватъ недостатъкътъ на закона. Хубаво, отъ една страна укоряватъ законътъ, отъ друга страна пакъ да се вземе интерпретация за окол. съдилища, значи пакъ една часть се суспандира на закона, — то е се суспандиране.

Отъ всички тия съображения, г. г., азъ съмъ противъ всѣко предложение, по-добрѣ да съществува това чудовищно дѣте, защото не съмъ съгласенъ подъ таквото влияние да

гласувамъ за такъво глупаво рѣшение, за послѣдствието на което утрѣ да ми се подеми-
ватъ по сукацитѣ. (Гласове: исчерпанъ!).

Д. Юрковъ: Г-да, ако съмъ можалъ да убѣда Обл. Събрание лани да приеме тѣй,
а не иначе законътъ за адвокатитѣ, азъ го считамъ за честъ. (Бракаловъ: Това не е за
честъ). Мисля обаче, че съществуването на закона на противъ може да ползува адвокати-
тѣ, но при настоящето положение на окол. сѣдилища, това казахъ и напредъ, да се раз-
вали това предписание на закона е за общъ интересъ. Ако и предъ тѣхъ се изискуватъ
адвокати, които не сж много, за мене е по-добрѣ. Но пакъ казвамъ, че адвокатитѣ иматъ
работа само когато се отнасятъ добросъвѣстно, иначе — какъвъ и да е адвокатинъ не
може да вземе работа и за 10 пари. (Гласове: исчерпанъ!).

Предсѣд.: Има три предложения: едно отъ Г. Юркова, именно (чете): Олзет-
ното Събрание по поводъ на запитването на Д. Юркова за върху тълкуванието и приспо-
соблението на закона за адвокатитѣ отъ областнитѣ сѣдилища, рѣшава, че то разбира,
че всяко лице може да защитава чужди интереси прѣдъ околийскитѣ сѣдии, и че членове
1 и 2 отъ закона за адвокатитѣ и членъ 5 не ся приспособляватъ предъ тѣзи сѣдии и
минува на дневний рѣдъ.

А второто предложение, отъ Г-на Матакиева, е да се суспандира законътъ за адво-
катитѣ цѣлъ за нѣкое време.

М. Хулюси Ефенди предлага да остане законътъ въ сила, както си е, а да се на-
прави препорѣка на правителството да изработи тарифа за възнаграждението което трѣба
да взематъ адвокатитѣ.

По-напредъ ще се гласува предложението на Г. Юркова: подкрѣпя ли се това пред-
ложение? (подкрѣпя се) Които сж за него да станатъ прави (пада). Подкрѣпя ли се пред-
ложението на Г. Матакиева? (подкрѣпя се) Които сж за него да станатъ (пада).

Подкрѣпя ли се предложението на Хулюси Ефенди?

Дир. Салабашиевъ: Станахъ предварително да напомня на почит. Обл. Събрание, че
ако то изяви желание да се положи една тарифа за възнаграждението на адвокатитѣ, то
правителството може да я приготви въ форма на публично-административенъ правилникъ,
или пъкъ на законопроектъ. Това заязвамъ, ако Обл. Събрание мисли, че е своевремен-
но такъво нѣщо.

В. Нейчовъ: Азъ по-напредъ си задържахъ правото да направя предложение по за-
кона за адвокатитѣ слѣдъ предложенията, които би станали отъ други?

Предсѣд.: Бюрото поиска и прие всички предложения, които се направиха, а вие
не дадохте. (Нейчовъ: не съмъ разбралъ когато сте ги поискали) Моля ви ако правите
предложение подайте го писмено.

В. Нейчовъ: Да го напиша... Да го кажа напредъ устно, да видите да ли за-
служва... (Предсѣд.: Говорихте два пѣти, сега можете само по предложението). Искамъ
предварително да го изложа устно. — Обл. Събрание като констатира неудобството отъ
закона за адвокатитѣ да се прилага при окол. сѣдилища, препорѣча на правителството
да санифицира положението на окол. сѣдилища, да опростотвори процедурата при тѣхъ
и вслѣдствие да предложи на Обл. Събрание за унищожение силата на закона спрямо
тѣхъ. Това ми е предложението.

Предсѣд.: Подкрѣпя ли се предложението на г. Нейчова? (подкрѣпя се) Които сж
за него да станатъ прави (пада). Подкрѣпя ли Обл. Събрание предложението да се на-
прави препорѣка на правителството за да представи проектъ на тарифа?

Д. Юрковъ: Тръба предложението на г. Нейчова да се гласува изново, защото напредъ не се разбра отъ гюрултията. (гласове: разбра се, разбра се!)

Предсѣд.: Предложението на г. Нейчова се гласува и падна.

Бракаловъ: Не мога да бъда тълкувателъ на желанието на Обл. Събрание относително тарифата, защото вѣмамъ отъ него векиллеме, а свое тълкувание да дамъ за него не мога, но желателно е Обл. Събрание да се не занимава съ такива чепухи. Г. Директоръ на Правосъдието ако имаше толкова готовност да представеше законопроектъ за процедура на сѣдилищата и други, то щеше да бѣде по-добрѣ, такъвъ не съмѣнно щехъ ми да приемамъ всички. А като предложението на Хулюсу-Ефенди — то не е освѣнъ за тѣгалки.

Предсѣд.: Като предложението на Хулюсу-Ефенди не се подкрѣпи минавами на слѣдующия дневенъ рѣдъ, който е запитванието на г. Величковъ. Г. Величковъ има думата да развие запитванието си.

К. Величковъ: Азъ бѣхъ направилъ запитвание и днесъ мога да говоря по него, но незнай да ли г. Комисаръ е готовъ да отговори на въпроситѣ, които съмъ задалъ, защото тѣ се отнасятъ преимущественно до Директора на Милицията и Жандармерията, които нѣма тукъ?

Дир. Груевъ: Г. Генералъ не е дошелъ днесъ макаръ да му е съобщено запитванието; но азъ мога да отговора отъ страна на правителството, само ще моля г. Величкова да развие въпросътъ за да вида въ какво състои работата.

К. Величковъ: Азъ съ благодарение ще дамъ обяснения на г. Комисара, но оно-ва което искамъ да узная по въпроса на запитванието ми се касае специално до Директора на Милицията или на Вътрѣшнитѣ дѣла, та единъ отъ нихъ двамата искахъ, който може по-скоро, да ми даде обяснения, именно: да ли знаятъ отъ каква народностъ сѣ жандармитѣ отъ Хасковския департаментъ, т. е. по колко такива има отъ всѣка народностъ. Азъ се научихъ, че числото било турско. Азъ мисля като българското население е повече тамъ, противъ О. У. е жандармитѣ да бѣдатъ повече турци. На нѣкои г-да може би да имъ се види, че нѣма нѣкоя особена важностъ това запитвание, но ако сѣ взрѣтъ по-добрѣ въ О. У. и правата на разнитѣ народности, ще видатъ че всѣки има право да настоява въ защита на своитѣ права. Такъво нѣщо азъ узнавамъ да съществува въ Хасковския департаментъ и ми е направило недобро впечатление. Точно повече това, че се изключаватъ жандарми, които служатъ вѣрно и честно и такива хора за които сме препорѣждали на правителството даже, при удобни случаи, да ги настанява на служба. По това имамъ нѣкои подробности, които мога да искажа послѣ въ присѣствие на единъ отъ двамата Директори. По това искамъ отговоръ. Но по-добрѣ да се отложи за друго заседание, когато присѣествува надлѣжний Директоръ.

Предсѣд.: Като г. Величковъ желас да се отложи запитванието му, трѣба да мислемъ на слѣдующия дневенъ рѣдъ, именно на запитванието на г-на Тонджорова, обаче и той заяви да отложи? (гласове: да се отложи).

Последний дневенъ рѣдъ е прочитанието на рапорти отъ комиснитѣ. Моля г-да докладчицитѣ да яватъ ако иматъ готови рапорти.

Докл. Хакановъ (чете отъ трибуната).

„РАПОРТЪ отъ комисията на Вътрѣшнитѣ Дѣла, върху законопроекта за правото отъ продажба на добитѣкътъ.

Господине Председателю,

„Комисията по преглѣдването на законопроекта отъ Дирекцията на Вътрѣшнитѣ Дѣла преглѣда законопроекта върху правото отъ продажба на добитѣкъ.

„Въ разглѣдването му тя констатира, че правителството не е направило друго освѣн да узакони съществуващиятъ вече градски налогъ, нареченъ *имтизанъ*, за да се съобрази съ Органическия Уставъ. Правителството още се е водило отъ съображения на справедливостъ къмъ селскитѣ общини и въ представения законопроектъ вмѣсто да остане приходътъ отъ правото отъ продажба на добитѣкъ на цѣла околия за околийскитѣ градове, то е оставило това право на всѣка община дѣто стане продажбата.

„Този законопроектъ е издаденъ и дѣйствува като публично-административенъ правилникъ.

„Комисията е направила въ него твърдѣ малки измѣнения.

„Въ заглавието вмѣсто *право на продажбата*, комисията приема *право отъ продажба*.

„Въ членъ I вмѣсто *правото върху продажба*, комисията приема *отъ продажбата*.

„Въ членъ II комисията предлага да се прибаватъ на края думитѣ, «и на малкитѣ имъ».

„Комисията намира тоя законопроектъ за добръ да заслужи вниманието и одобрението на почитаемото Събрание.

Докладчикъ (под.) *Д-ръ Хакаповъ*.

Предсѣд: Имъ ли готови други рапорти? (нѣма)

Дневний рѣдъ е исчерпанъ. За идущето заседание дневний рѣдъ се нарежда така:

- 1) второ разискване на законопроекта за малолѣтнитѣ.
- 2) първо разискване на законопроекта за учрѣждение на обл. банка.
- 3) разискване на законопроекта за гражданското състояние.
- 4) разискване на законопроекта за имтизапа.
- 5) запитването на г. Величкова.
- 6) запитването на г. Тонджорова.

Д-ръ Жечевъ: Отъ прочитанieto рапортътъ на Пост. Комитетъ азъ забѣлѣждамъ въпроси, които за мене оставатъ тъмни, за това азъ желая да запитамъ г-на Генерала да ми даде обяснения по купуването на коньетѣ отъ Валтера, за това моля бюрото да се распорѣди и повика г. Генерала въ сѣботешното заседание, да отговори на слѣдующето ми запитване: (чете)

Тѣй като почит. Пост. Комит. сезира Обл. Събрание съ въпросътъ за покупката на коньетѣ за кавалерията изъ Унгария отъ нѣкои офицери както и за въпросътъ на бракованитѣ коне, желая правителството да ни изложи течението на казанитѣ въпроси и какътъ даденъ на препорѣжката на Пост. Комит. по казанитѣ предметѣ.

Д-ръ Жечевъ.

Предсѣд.: Приема ли Обл. Събрание запитването на г-на Жечева да се постави на 7 дн. рѣдъ? (приема).

Д-ръ Дагоровъ: И азъ моля г-на председателя да постави на дн. р. за идущето заседание едно мое запитване именно: защо Дир. на Фин. не е представила още поправителниятъ бюджети за всичкитъ фин. години, и кога може да ги представи.

Предсѣд.: Моля ви дайте го писмено. Приема ли Обл. Събрание да се постави това запитване на 8 дн. рѣдъ? (приема)

Идущето заседание ще стане утрѣ.

Ще стане провѣрка.

Секр. Данчевъ: (чете поименний списъкъ).

Предсѣд.: На втората провѣрка отсъствувать съ отпускъ: Дмитровъ, М. Панаретъ и Чомаковъ.

(Звъни) Засѣданието се затвара.

(Край въ 6 часа вечеръ).

Председатель: *Д-ръ Странски.*

Подпредседатели: { *К. Калчовъ.*
 { *Ив. Х. Петровъ.*

Секретари: { *Д-ръ Данчевъ.*
 { *Я. Руселиевъ.*

Стенографъ: *Ив. А. Шандаровъ.*